Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

November 2025
Letnik 10, številka 9



Iz tokratne vsebine:

Pogovor s Klemnom Vodnjovom
stran 8–9

Nova lipa v grajskem parku
stran 10

30 let Kulturno-športnega društva Velika Štanga
stran 12–13

Tu smo doma
stran 14

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla decembra 2025, pričakujemo najkasneje do petka, **28. 11. 2025**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Pšenično polje

Foto:
Branka Ojnik

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

DOM – razmišljanje ob občinskem prazniku



Verjamem, da ima vsak od nas dom. Večina nas verjetno pomisli na nek prostor, domače nam je lahko tudi v družbi določenih ljudi, morda v službi, na sprehodu v naravi ali kje drugje.

Vseeno se je skozi zgodovino okoli omenjene besede večinsko izoblikovala ideja, da je to osebni prostor posameznika, najpogosteje prostor, kjer bivamo. Domačnost postane vrednota, ko si večino stvari v določenem prostoru preuredimo na način, da nam je čimbolj udobno, enostavno in lahko. Če nam to uspe, se nam lahko prikrade tudi strah pred izgubo tega, kar nam je ljubo.

Osebno menim, da lahko domačnost prenašamo tako na lokalni nivo občine kot tudi državni nivo naše ljube države Slovenije. Marsikateri voditelj v zgodovini je dodal košček mozaika domačnosti v želji po večanju ugodja vseh nas. Verjetno je to storil v prepričanju, da nam bo z vsako spremembo bolje in bolj »domače«.

Razvoj družbe je pokazal in dokazal, da temu ni nujno tako. Večkrat sem omenil, da živimo v času, ko imamo zgodovinsko gledano omogočeno najvišjo stopnjo ugodja, pa na občinski in državni ravni pogosto slišim nezadovoljstvo, večinoma žal z neprepričljivo podlago.

V prihodnosti nas čakajo pomembna vprašanja, povezana z našo domovino. Zgodovina je že pokazala, da dobri časi ustvarjajo šibkost, ki lahko povzroči slabe čase. Verjamem, da bomo le enotni kos izzivom, ki jih bo prinesla prihodnost.

Ob prazniku naše občine vam čestitam in se zahvaljujem vsem, ki pripomorete, da se v naši občini počutimo domače!

Hkrati vas vabim, da se v decembru in januarju ustavite v našem adventnem parku ob Kulturnem domu Šmartno in doživite Šmarski advent!

Vaš župan, Blaž Izlakar



Od družbene lastnine do delavskih zadrug – tretji poskus pravičnega lastništva

Avtor članka: mag. Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

Slovenci smo bili v času svoje novejše zgodovine in treh desetletjih poskusov upravljanja lastništva in iskanja ravnotežja med delom in kapitalom deležni dveh lekcij. S prvo, v času družbene lastnine in samoupravljanja, smo ugotovili, da je bila »naša,« a zares brez jasnega lastnika; in drugič, da deljenje družbenega premoženja na podlagi »certifikatov« in privatizacije konča v rokah manjšine. Pooblaščenke in menedžerski odkupi so pokazali, da brez močne regulacije in prave etike lastništvo hitro postane orodje za izčrpavanje podjetij, ne za njihovo rast.

Danes smo pred tretjim poskusom – zakonom, ki ponovno odpira vprašanje, komu naj podjetja pripadajo: zgolj kapitalu ali tudi tistim, ki jih vsak dan ustvarjajo s svojim delom, pri čemer je še posebej pomembno upoštevati, da bo zaradi družbenih sprememb v Sloveniji v naslednjih desetih letih brez naslednikov ostalo do 2.000 podjetij – in s tem ogroženih okoli 180.000 delovnih mest.

Novi zakon o lastniški zadrugi delavcev (ZLZD), ki bo začel veljati 1. januarja 2026, uvaja model sistemske ureditve vključevanja zaposlenih v lastništvo podjetij po vzoru ESOP (*Employee Share Ownership Plan*) v ZDA in EOT (*Employee Ownership Trust*) v Združenem

kraljestvu. Gre za reguliran model, s katerim delavci prek namenske družbe – zadruge – odkupijo delež matične družbe in s tem pridobijo pravice ter soodgovornost pri njenem upravljanju, pri čemer lastništvo služi tudi kot orodje za reševanje vprašanj nasledstva in povečanje motivacije zaposlenih.

Glavna izhodišča ZLZD so, da je **zadruga** namenjena izključno pridobivanju, upravljanju in razpolaganju s **kapitalsko naložbo** podjetja v lasti delavcev; predvideva **davčne spodbude** (znižana davčna osnova, ni obdavčitve tržne vrednosti) za lastnike, ki delež prodajo delavcem; člani zadruge imajo posebno obravnavo **obdavčitve dobičkov** glede na dolžino članstva (po 15 letih – ničelna stopnja); z **davčnim priznanjem prispevkov** matične družbe zadrugi podjetje pomaga ustvarjati lastništvo zaposlenih brez dodatne davčne obremenitve; in vpeljana je **varovalka** v primeru, da zadruga delež proda – vrne prejete davčne olajšave.

Zakon je rezultat usklajevanj na ekonomsko-socialnem svetu in ga **podpirajo delodajalci, sindikati, ministrstva in strokovne institucije**. Opira se na evropske smernice in akcijski načrt za participativne oblike lastništva. Model je posebej pomemben za mala in srednja podjetja, katerih lastniki se upokojujejo, saj se predvideva, da se jih bo v naslednjem desetletju iz lastništva na tak način umaknilo 40 odstotkov. ZLZD ne ponuja le obstoja podjetja po umiku iz lastništva, temveč s prenosom lastništva zaposlenim ponuja tudi alternativo tujim prevzemom. Država pri tem ne kupuje podjetij, temveč ustvarja pravni okvir, finančno podporo in davčne spodbude, da to storijo tisti, ki v podjetju delajo.

Zakon je priložnost za nov družbeni dogovor. Če je bilo samoupravljanje ideal brez mehanizmov, privatizacija mehanizem brez etike, potem je lastniška zadruga delavcev lahko nova etika lastništva – kombinacija dela, odgovornosti in skupnega interesa. To ni vrnitev v preteklost, temveč korak naprej – v model odgovornega kapitalizma, v katerem delavec ni strošek, temveč partner in soustvarjalec zdravega gospodarstva. **Bomo tokrat imeli dovolj zrelosti, da bomo zaupali tistim, ki soustvarjajo vrednost?** Če jo premoremo, potem ZLZD ni le zakon – je povabilo, da slovensko gospodarstvo postane bolj človeško, pravičnejše in dolgoročno stabilno.



KRI REŠUJE ŽIVLJENJA.
MOJA KRI – VARNA KRI.

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR.

Daj majhen delček sebe za dobro drugega.

RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo

17. in 18. 11. 2025
od 7:00 do 13:00

v prostorih OŠ Gradec v Litiji.

Na krvodajalsko akcijo se lahko naročite 7 dni pred akcijo na tel. št. 051 389 270 ali 030 716 796 ali 051 671 147.

KRI je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo lahko le ljudje med seboj.

Vljudno vabljeni!

RKS OZ LITIJA

Večeri komedije v Šmartnem



Četrtek, ob 19.00

November **13.** **2025**

Urška Vučak Markež, **Maja Martina Merljak** in **Saša Klančnik** v zgodbi, ki vas bo nasmejala do solz: o prehranjevanju, odnosih in družbenih normah.



Četrtek ob 18.00

December **18.** **2025**

Rebeka Dremelj in **Gorka Berden** se znajdeta v divjini. Bosta postali prijateljici ali nasprotnici? Bosta sploh preživeli daleč od kopalnice in ogledala?



Januar ali februar **2026**

Roman Vodeb kot Sigman Frojdeb in vročekrvna, a zakona naveličana Radojka P. Kurtz (**Mina Manojlović**) v zabavni in pikantni komediji samo za odrasle.

VSTOPNICE: Eventim, TIC Šmartno pri Litiji **082 00 61 68** **www.smartno.si**

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Šmarski advent – praznično dogajanje

Družbeno ali če hočete družabno življenje se vedno razvija s spremembami, bodisi dobrimi bodisi malo manj dobrimi. Razvoj digitalnih tehnologij neprestano sili v opuščanje fizičnega druženja ter individualizira pred ekrane v imaginarno skupnost. V tem mandatu sem si kot eno izmed glavnih nalog zadal boj proti tem »mlinom na veter« z željo po dvigu dogodkov, kjer se srečamo, družimo in krepimo naše medsebojne vezi. Poudariti je potrebno, da vedno nisem uspešen, z glavo skozi zid včasih pač ne gre. To se lahko odraža v padcu energije in pogledu proti beli zastavi, toda k sreči tovrstni občutki ne trajajo prav dolgo. Dokler sta prisotni pozitivna energija in želja po spremembah, je prav, da se jo izkoristi. Tako je padla odločitev, da v letošnjem letu poizkusimo s pripravo združenega programa pod imenom Šmarski advent.



Osrednji element bo letos postavitev drsališča iz umetne mase pri Kulturnem domu Šmartno, ki bo lahko odprt ne glede na višino temperature, ki je iz leta v leto manj zimska. Nadalje smo razmišljali tudi o prilagoditvi omenjenega prostora in ob drsališču bo nastal Adventni park, ki bo nudil dodatni program za vse opazovalce ali obiskovalce drsališča. V dvorani Kulturnega doma bodo vzporedno potekali dogodki, ki bodo namenjeni različnim starostnim skupinam - časovnica je opisana na naslednjih straneh. Prav vsak od njih bo vreden obiska, nekateri od njih so že uveljavljeni in jih poznate, še posebej bom izpostavil dva dogodka in sicer:

POHOD Z LUČKAMI V ADVENTNI PARK IN ODPRTJE DRSALIŠČA

Tradicionalni pohod naših najmlajših iz Vrtca Ciciban že poznate, letos nas bo pot vodila mimo gradbišča bodoče pridobitve našega zavoda ter po znanih poteh do novosti pred Kulturnim domom Šmartno. Kar nekaj časa smo se odločali kam postaviti začasni dom drsališču in odločili smo se da travnik doživi adventno preobrazbo, ki naj ostane presenečenje vse do vašega obiska. Glede na odziv v zimskih mesecih se bomo odločali, do kdaj bo drsališče odprto, vsekakor pa upam, da do konca januarja. Pripravljamo tudi kotičke za lažje preživljanje časa ob opazovanju drsanja in poštno enoto za oddajanje pisem dobrim možem. Seveda ste na odprtje vabljeni tudi vsi ostali, katerih podmladek morda ne obiskuje našega vrtca.





PRIŽIG LUČK NA KULINARIČNI ULICI

Odštevanje do prižiga luči na našem osrednjem trgu smo dodobra usvojili, letos se nam obeta nekaj novosti. Program nam bo v sodelovanju z Osnovno šolo Šmartno letos popestrila družba ekip večine naših zavodov, s katerimi se bomo pomerili v kuharskih spretnostih. Na osrednji trg prihaja zimska različica »odprte kuhne«. Svetujem vam, da na trg pridete lačni in žejni, tako boste lahko ocenili, kdo izmed nas je najboljši.

Letos se vam torej obeta odlična priložnost za obisk našega dogajanja. Naj bo to z družinskimi člani, morda s prijatelji, dogajanje izkoristite za krepitev vezi. Skupaj ustvarimo praznično vzdušje v občini Šmartno pri Litiji.

Župan Blaž Izlakar in občinska uprava




27
29
1
2
30
28
3
5
6
7
4
8
9
11
13
10
12
14
15
17
16
18
19
20
22
21
24
25
23
26
28
30
27
29
31

27.nov
ob 17.00

BOŽIČNI BAZAR
Dvorana Pungrt

V Dvorani Pungrt se bodo stojnice šibile pod težo izdelkov, ki jih bodo pripravili učenci z učiteljicami prvega in drugega triletja. Za kulinarični vstop v praznični december bo poskrbljeno, obiskovalci se bodo lahko okrepčali v Čajnici Pungi.

POHOD Z LUČKAMI V ADVENTNI PARK IN OTVORITEV DRSALIŠČA
Park pred
Kulturnim domom Šmartno

Travnik pred kulturnim domom vas bo pričakal v novi preobleki in bo v prazničnem času zaživel v nekoliko drugačnem ambientu. V kolikor nas bo v novi vlogi prepričal, morda tako ostane tudi v prihodnje. Drsališče bo predvidoma odprto v decembru in januarju, odpiralni čas bo objavljen na odprtju.

2.dec
ob 17.30

PRIPELJI STARŠA V SLUŽBO
Igrišče Vrtca Ciciban

Igrišče pri Vrtcu Ciciban se v decembru ob petkih odpira za naše najmlajše, ki bodo svojim staršem pokazali, kje delajo in kako izgledajo njihova najljubša igrala.

5.dec
12., 19., 26.
17.00 - 18.30

4.dec
ob 19.00

GRINGO LOCO; LITERARNI VEČER
Kulturni dom Šmartno

Resnična zgodba Slovenca, ki priča o tem, kako ti lahko ena napačna odločitev popolnoma spremeni življenje. Vabljeni k poslušanju te napete življenjske preizkušnje.

PRIŽIG LUČK NA KULINARIČNI ULICI
Staretov trg

Tradicionalno prižiganje lučk letos prinaša tudi zimsko različico »odprte kuhne«. Hrane in pijače ne bodo pripravljali ponudniki storitev, »masterchefi« bodo tokrat ekipe občine in naših zavodov. Oglasite se na preizkus vaših brbončic in skupaj z nami odštevajte do prižiga lučk na osrednjem trgu v Šmartnem.

SNEŽENI MOŽ
Kulturni dom Šmartno

Otroci pred hišo postavijo sneženega moža. Ker pa mu je samemu dolgčas, medtem ko otrok ni ob njem, se odloči, da gre iskat sneženo prijateljico. A pot do nje ni tako enostavna. Mu jo bo naposled le uspelo najti?

10.dec
ob 17.30

12.dec
ob 17.00

15.dec
ob 17.30

PREDBOŽIČNA PRAVLJIČNA URICA S PRAVLJIČARKO MELITO IZ VRTCA CICIBAN
Kulturni dom Šmartno

Pravljično presenečenje za vse naše male obiskovalce.

18.dec
ob 18.00

KOMEDIJA ŠMINKA IN SEKIRCA
Kulturni dom Šmartno

Še ena v nizu predstav letošnjega abonmaja, ki ga organizira Javni zavod Bogenšperk. Gorka Berden in Rebeka Dremelj se znajdeta v divjini. Bosta postali prijateljici ali nasprotnici? Bosta sploh preživeli daleč od kopalnice in ogledala?

PRAZNIČNI PUB KVIZ
Kulturni dom Šmartno

Pridruži se nam na zabavnem večeru znanja, smeha in prijateljskega tekmovanja! Izzivamo vas, da se preizkusite v znanju.

19.dec
ob 19.00

21.dec
15.00 - 18.00

ADVENTNO POPOLDNE
Grad Bogenšperk

Na gradu se bomo družili ob prazničnih dobrotah, pričakuje vas ustvarjalno-pravljični kotiček z Bogenčaro za družine z otroki in nastop zasedbe domačih glasbenikov Gospel Light.

KRAJŠI LUTKOVNI PREDSTAVI SOVICA OKA IN BI SE GNETLI NA TEH SANEH
Kulturni dom Šmartno

Predstava »Sovica Oka« se dogaja v gozdu, kjer sovica s svojimi prijatelji ugotovi, da je vsak od njih del gozda in da je prav, da je vsak takšen, kot je. Predstava »Bi se gnetli na teh saneh?« govori o zimski dogodivščini, kjer prijatelji s sodelovanjem, kljub težavam, pridejo do cilja.
Po predstavi bo sledila delavnica izdelave lutk na palčki.

ŽIVE JASLICE
Kulturno društvo Javorje in PGD Javorje

Božično zgodbo bodo ponazorile svetopisemske osebe, pevci in instrumentalisti, pritrkovalci in živali. Vanjo bo vpleten dogodek s prikazom starih običajev in navad ob praznovanju božičnih praznikov. Prikazali ga bodo domačini v pristnem dolenjskem narečju in podeželski šegavosti. Predstava bo v vsakem vremenu. Parkirnih mest je neposredno ob prizorišču malo, zato pridite pravočasno.

22.dec
ob 17.30

25.dec
ob 17.00

BOŽIČNA VILA IN SNEŽAK (GLEDALIŠKA SKUPINA VZGOJITELJIC VRTCA CICIBAN)
Kulturni dom Šmartno

Božični čas je. V zraku je čutiti praznično vzdušje. Nihče ne opazi snežaka, žalostnega in samega, v temnem kotu gozda. A samo gozdne živali s pomočjo božične vile lahko snežaku vrnejo nasmeh.

30.dec
ob 17.30

Eko kmetija Vodnjov

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Jesen je čas pobiranja še zadnjih pridelkov s polj, zadnje košnje travnikov in obiranja sadja v sadovnjakih. Kmetijstvo in sadjarstvo imata pomembno vlogo tudi v naših krajih, kjer deluje že kar nekaj širše uveljavljenih ponudnikov raznih pridelkov. Tokrat se odpravljamo v Zagrič, vasico na skrajnem jugovzhodu šmarske občine, na obisk Eko kmetije Vodnjov. Sprejel nas bo gospod Klemen Vodnjov, ki skupaj z ženo Julio in otroki z ljubeznijo obdeluje svojo posest v osrčju dolenjskega hribovja.

Gospod Klemen, dovolite mi, da se vam pred začetkom najinega pogovora zahvalim za vaš prijazen odziv našemu vabilu. Hvala, ker ste si kljub obilici dela vzeli čas za pogovor. Vaša zgodba na Primskovem se je pričela pred več kot dvajsetimi leti. Ali ste se s kmetijstvom ali sadjarstvom ukvarjali že pred tem?



Ne, sam ne prihajam s kmetije. Smo pa imeli ob hiši večji sadovnjak z različnimi sadnimi vrstami. Že od malega me je zanimalo kmetijstvo, predvsem sadjarstvo. Nekateri vrstniki so želeli postati piloti in astronavti, jaz pa sem si vedno želel postati kmet.

Kdaj in kako je torej dozorela odločitev za nakup kmetije na Primskovem?

Po več letih dela v svojem podjetju sem obiskal znanca na Primskovem in se zaljubil v te kraje. Pred dvajsetimi leti sem kupil zapuščeno kmetijo na Zagriču. Ta kmetija mi je bila všeč predvsem zaradi dobre lokacije in lepega razgleda.

Začetek je bil gotovo zelo težak, saj je bila kmetija ob vašem prihodu že dolgo zapuščena, zato ste jo morali najprej urediti primerno za bivanje in obdelovanje. Kako se spominjate teh časov?

Hišo sem temeljito obnovil. Zaraščene površine sem očistil in začel saditi različno sadno drevje. Prva leta sem kmetijo uporabljal kot vikend. V tistem času sem spoznal bodočo ženo Julio in sva stalno zaživela na Zagriču. Kmalu so se nama pridružili najini otroci Vesna, Jasna, Maja in Gorazd.

Ali ste imeli že pred nakupom izdelano poslovno vizijo za vašo posest ali se je ta razvijala sproti?

Vizija o kmetiji se je razvijala sproti. Oba z ženo prihajava iz mesta. Kmalu sva spoznala, kaj pomenita zdravo okolje in zdrava hrana. Začela sva z majhnim vrtom in pridelavo sadja za lastne potrebe. Drevesa so rasla, proizvodnja se je večala. Ob tem sva začela razmišljati o povečanju proizvodnje in prodaji na trgu. Zaradi velikih plusov ekološkega kmetijstva sva se odločila za ekološko sadjarstvo.

Danes, po več kot dvajsetih letih, imate lepo urejen dom in skrbno obdelane površine. Zakaj ste se odločili prav za sadjarstvo? Ali je morda k temu pripomogel tudi strm teren, ki za kaj drugega ni najprimernejši?

Sadjarstvo me je privlačilo od malega, ko sem dedku pomagal v sadovnjaku. Strmi tereni na Primskovem so primerni za sadjarstvo, vendar je zaradi velikih strmin obdelava le-teh zelo težka.

Sčasoma ste z nakupi povečali prvotno posest. Koliko hektarjev trenutno obdelujete?

V želji po povečanju proizvodnje smo kupili dodatne površine v Dolenjih Laknicah in v Ratju. Trenutno obdelujemo 9 hektarjev intenzivnih sadovnjakov na treh lokacijah, ki so med sabo oddaljene več kot 30 km.

Vaša posest je torej na treh lokacijah, kar zagotovo predstavlja svojevrsten izziv. Kako se spopadate z njim?

Vsakodnevna vožnja mi vzame skoraj dve uri, tudi stroški goriva niso zanemarljivi. Vsakodnevno se moram prilagajati vremenu in planirati za več dni opravila na različnih parcelah. V Dolenjah Laknicah imamo tudi staro hišo, ki bi jo radi obnovili, vendar to ostaja zaradi visokih cen le pobožna želja.



Pomoč žene Julie in otrok je gotovo nepogrešljiva. Ali vam v času glavnih opravil kdaj zmanjka kakšen par pridnih rok?

Površine obdelujem večinoma sam. Žena in otroci mi pomagajo pri pobiranju pridelkov. Žena Julia vodi računovodstvo in je nepogrešljiva pri trženju. Imamo tudi spletno stran www.vodnjov.si, ki jo je Julia naredila sama.



Pogovoriva se še malo o vaši dejavnosti. Koliko vrst sadnega drevja vzgajate in kakšne proizvode delate iz njihovih plodov?

Vodilni sadni vrsti sta leska in oreh. Poleg tega imamo hektar mešanega sadovnjaka. Lešnike in orehe prodajamo cele, oluščene, pražene, mlete.

Na naši kmetiji nudimo strokovne oglede s predavanji o ekološkem sadjarstvu in spopadanjem s podnebnimi spremembami. Z naslednjim letom pripravljamo oglede kmetije z delavnicami za otroke.

Ste redni gostje sejmov v šmarski občini in drugod. Kako pomembno se vam zdi sodelovanje na takšnih dogodkih?

Sodelovanje na lokalnih sejmih je pomembno, saj veliko kupcev prihaja s tega območja. Veseli nas, da se lahko predstavimo na takih dogodkih. Občasno prodajamo tudi na tržnici v Domžalah, preko naše spretne strani, največ kupcev pa nas obišče kar doma na kmetiji.

Ali ste za svoje izdelke prejeli tudi kakšne nagrade?

Za svoje izdelke smo prijeli številne nagrade, tako na državni kot na lokalni ravni. Med drugim je kar nekaj izdelkov nosilcev znamke »Srce Slovenije«.

Kmetijstvo in sadjarstvo sta v zadnjih letih zelo na udaru zaradi pozeb, suš, poplav, vročinskih valov, vetrolomov in drugih ujm, ki so posledica podnebnih sprememb. Kako se vi spopadate z njimi?

Velik del naših nasadov je namakanih, imamo svojo vrtino. Zaradi velikosti dreves se žal ne moremo zaščititi pred točo. Pred leti nam je toča dve leti zapored uničila večino pridelka in tudi močno poškodovala nasade.

Zdaj že lahko ocenimo, kakšno leto je za nami. Kako bi vi ocenili letošnjo letino?

Z letošnjim letom smo kljub pozebi in suši lahko kar zadovoljni. Leske so to leto dobro obrodile, slive, jablane in breskve pa so žal v veliki meri pomrznile.

Gospod Klemen, žal sva že pri koncu najinega prijetnega pogovora. V imenu uredništva vam želim uspešno delo še naprej, naj vam dobro služi tudi vreme.

Teden otroka na PŠ Štangarske Poljane

Avtorica članka: Tina Sladič

Predzadnji oktobrski teden je v razširjenem programu na PŠ Štangarske Poljane minil v znamenju Tedna otroka. Spremljal nas je čudovit slogan »*Prijaznost ti bo krila dala – vedno reci prosim in hvala*«.

Vsak dan je prinesel nekaj novega, zato je bil teden pester in vesel. Pričeli smo z branjem ljudske pravljice z naslovom *Hvaležni medved*. Po zgodbi o hvaležnem kosmatincu smo razmišljali, za katere stvari smo hvaležni. Vsak je napisal svoje sporočilo na list, ki ga je predtem pobarval z jesenskimi barvami. Skupaj smo sestavili »Drevo hvaležnosti«, ki krasi naš šolski hodnik.

Naslednji dan smo imeli kostanjev piknik, na katerem smo izdelovali jesenske okraske in se pomerili v štafetnih igrah. V zaključnem delu piknika se nam je pridružilo veliko število staršev ter nekaj sestric in bratcev naših učencev. Tudi oni so poskusili dobrote in se pomerili v igri med dvema ognjema.



V sredo se je naša učilnica spremenila v kino dvorano. Vsak izmed nas je dobil svojo vstopnico za ogled kino predstave. Seveda si kino brez kokic težko predstavljamo, zato je vsak dobil tudi svoje kokice, da je bil ogled risanke oziroma filma še toliko bolj poseben.

V četrtek je potekal prav poseben dan – dan menjave igrač. V šolo smo prinesli igrače in igre, ki jih ne uporabljamo več in smo jih pripravljeni zamenjati z drugimi. Nekdo je našel svojo najljubšo igračo, drugi pa je bil preprosto vesel, ker je nekomu polepšal dan. Skupaj smo dokazali, da igra združuje, menjava pa prinaša veselje in nova prijateljstva. Teden otroka smo zaključili z gozdnim raziskovanjem.

Naše otroke bomo v duhu letošnjega slogana spodbujali skozi celo šolsko leto in tudi kasneje, saj se zavedamo iskrene vrednosti prijaznih besed. *Naj besedi »prosim« in »hvala« še pogosteje zazvenita v našem vsakdanu.*



Nova lipa v grajskem parku

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

Javni zavod Bogenšperk, ki prvenstveno skrbi za kulturno kontinuiteto in trajnostni razvoj gradu Bogenšperk kot kulturnega spomenika državnega pomena, je v sodelovanju z območno Obrtno-podjetniško zbornico Litija v grajskem parku posadil novo lipo.

Slavnostne posaditve v petek, 24. oktobra 2025, so se udeležili predsednik krovne organizacije OZS Blaž Cvar s svojo ekipo, predsednik območne zbornice Simon Lokar, člani zbornice in drugi povabljeni gostje. Sprejela sta jih župan Občine Šmartno pri Litiji Blaž Izlakar in direktor Javnega zavoda Bogenšperk Peter Avbelj. Ob posaditvi so udeleženi opozorili na simbolni pomen lipe kot slovenskega narodnega drevesa, ki že stoletja simbolizira slovensko identiteto, gostoljubnost in mir. Predsednik OZS Blaž Cvar pa je ob tem spomnil tudi na pomen dela in spoštovanje delovnega človeka.

Lipa s svojo široko krošnjo in uravnoteženo obliko ustreza klasičnim zasaditvam v grajskih parkih in se odlično vklaplja v obstoječo zasaditev na Bogenšperku.



Foto: Mojca Knez







Knjižnica Litija

Avtorici članka: Andreja Štuhec in Aleksandra Mavretič



Razstava Simboli – retrospektiva 1989–2025, Zvone Vrtačnik
Zvone Vrtačnik je velik ljubitelj umetnosti. Nad ljubiteljskim slikarstvom se je navduševal že v mladosti, aktivno pa je pričel slikati pri tridesetih letih in v okviru kulturno-umetniškega društva Art Club, ki ga je vodil, pripravljal likovne razstave tudi v krajih regije. Prvo razstavo je organiziral kot skupinsko v graščini Ponoviče. Slika pretežno z oljnimi barvami na karton in platno. Je poznavalec popularne rock glasbe, filma in gledališča. Pripravil je slikarsko razstavo, ogledali pa smo si tudi njegov 11-minutni film *Metamorfoze Vampirja*, ki se je uvrstil na Art film fest 2011 in na FNF Slovenije 2011.

Odprtje razstave in ogled filma Zvoneta Vrtačnika sta bila v torek, 11. novembra 2025, v Knjižnici Litija.

»Svete so naše reči« – slovesnost litijskih knjižničarjev, pevcev in pevk Lipe, gasilcev in planincev
Pred 140 leti je bila v Litiji ustanovljena podružnica Ciril-Metodove družbe; prizadevala si je za uporabo slovenskega jezika v šolah in javni sferi, pod njenim okriljem pa so zaživeli bralno društvo, požarna bramba in Pevsko društvo Lipa. Dve desetletji kasneje se je ustanovila tudi podružnica slovenskega planinskega društva v Litiji. Predniki so nam utrdili in uveljavili rabo slovenščine, ki je zgradila našo kulturo in identiteto. Nasledniki takratnih društev bomo skupaj pripravili slovesnost v spomin na častitljiva obdobja prizadevanj za kulturo, povezovanje in humanitarnost v luči našega sedanjega obstoja in delovanja.

Knjižnica Litija, PD Lipa, PGD Litija in PD Litija vas vabimo na slovesnost oziroma kulturni dogodek, ki bo v sredo, 19. novembra 2025, ob 19.00 v Kulturnem centru Litija. Slavnostni govornik bo Tone Kregar, dr. zgodovine, direktor Muzeja novejše zgodovine Celje, ki kot sodoben pisec in avtor besedil pri rock skupini MI2 tudi odlično opazuje sedanji utrip naše družbe.

Potopisno predavanje v novembru: Grenlandija
Vabimo vas na potopis o deželi, ki je zaradi izjav ameriškega predsednika polnila medije. Daleč na sever bomo šli, o deželi snega in ledu bo predaval Vid Legradić. Potopis o Grenlandiji bo v torek, 25. novembra 2025, ob 19.00 v Knjižnici Litija.

Ta veseli dan kulture sklepa Pavlovo leto
3. decembra, na rojstni dan Franceta Prešerna, kulturne ustanove na široko odprejo svoja vrata, z dogodki se spomnimo našega največjega pesnika. Tokrat bomo ob Prešernovem rojstnem dnevu sklenili leto Pavla Smoleja, likovnika, mentorja, pedagoga, ki je ob podpori soproge Marije sodeloval z mnogimi društvi in posamezniki. V avli Občine Litija bodo člani LILE pripravili razstavo, spomnili se ga bomo tudi kot avtorja knjige *Skupaj z drugačnimi*, saj je bil predan delovni terapevt in defektolog; dogodek bomo popestrili s poezijo soproge Marije in se tako poklonili človeku, ki je kulturo živel in jo obilno delil med nas. Vabljeni v avlo Občine Litija v sredo, 3. decembra 2025, ob 18.00.

Približevanja in Beremo gore
Praznovanje alpske kulturne dediščine v sklopu mednarodnega dneva gora – 11. decembra – bomo povezali s Približevanji, pogovornim večerom. V goste smo povabili Vikija Grošlja, ki bo spregovoril o svoji življenjski in alpinistični poti, pa tudi o svojem pisanju, predvsem o zadnji knjigi, *Makalu*, ki jo je izdal ob 50-letnici vzpona. Viki Grošelj je bil najmlajši član odprave Makalu 1975 in deležen najlepšega možnega stika z najvišjim gorstvom sveta. Kot popolnemu himalajskemu zelencu mu je bilo dano stopiti na vrh in se tudi srečno vrniti v dolino. Doživel in preživel je vse, kar je bilo mlademu zagnanemu plezalcu takrat mogoče želeti. Makalu ga je zaznamoval za vselej. Prvi slovenski osemtisočak, 8481 metrov visoki Makalu, so alpinisti osvojili v markantni 2500 metrov visoki južni steni gore – preplezali so novo, prvenstveno smer. Še danes ima »Jugoslovanska smer« (poimenovana po takratni državi) ugledno mesto v svetovni zgodovini himalajizma. Takrat jim še ni bilo čisto jasno, kaj jim je uspelo. Vrednost dosežku je prinesel čas. (vir: Bukla)

Viki Grošelj bo gost Približevanj v torek, 9. decembra 2025, ob 19.00 v Kulturnem centru Litija.



»Nori belec« – Gringo Loco
Špansko govoreči ljudje bi lahko s to besedno zvezo počeli marsikaj, Simon Doma pa je z naslovom svoje biografije razburkal vode slovenske javnosti: biti zaprt v najbolj zloglasnih zaporih Južne Amerike in preživeti! To je zgodba, ki je po izidu knjige, ki jo je napisal pisatelj Aleš Čar, obšla skoraj vse medije, tokrat pa jo bo delil z nami.

Simon Doma in Aleš Čar bosta v Kulturni dom Šmartno prišla 4. decembra 2025 ob 19.00, z njima se bo pogovarjala Urška Fele. Brezplačne vstopnice (na voljo bodo v Knjižnici Litija in Šmartno ter TIC Bogenšperk) vam bodo zagotovile, da boste slišali zgodbo, ki bi lahko postala filmska uspešnica, za Simona in njegovo mamo pa je zgodba o preživetju.

Dihamo z naravo – pripravimo se na zimo

Avtorica članka: Barbara Mlakar

Pa smo zakorakali v tisto čisto pravo jesen. Dnevi se vztrajno krajšajo, ozračje se postopoma ohlaja, narava pa se pred zimskim počitkom barva v tople odtenke in nas obdarja s še zadnjimi zrelimi plodovi. Jesen je popoln čas za notranjo refleksijo in krepitev telesa. Vadba Dihamo z naravo, ki temelji na počasnih gibih, zavestnem dihanju in prisotnosti v trenutku, ponuja ravno to – priložnost, da se povežemo s sabo in s svojo okolico.

Jesenski prehod iz aktivnega poletja v mirnejšo zimo je po tradicionalnih vzhodnih pristopih čas, ko naj bi se posvetili krepitvi pljuč in imunskega sistema ter povečanju zaloge notranje energije. Vse to med vadbo Dihamo z naravo naslovimo z vodenim umirjanjem in sproščanjem, usmerjenim dihanjem ter vajami za razgibavanje hrbtenice, ramen, kolkov in kolen. Počasna vadba, ki poteka na prostem – na gozdnih jasah, v parkih in ob rekah – še dodatno spodbuja regeneracijo telesa in umirjanje uma. Med vadbo slišimo zvoke narave in

se nadihamo svežega zraka, kar še dodatno pripomore k boljšemu počutju. Z vadbe se vračamo umirjeni in zadovoljni, da smo naredili nekaj dobrega za svoje zdravje.

Skupinska vadba v naravi ne izboljšuje le počutja in samozavedanja vsakega posameznega udeleženca vadbe, temveč povezuje tudi ljudi med seboj. V skupini se namreč ustvarja močnejši občutek pripadnosti, podpore in skupne rasti, zaradi česar je vadba še učinkovitejša.

V oktobru, ko narava vabi k umiritvi, je bila torej vadba Dihamo z naravo čudovit način, da smo se ustavili, zadihali in se povezali – s sabo, z drugimi in z naravo. Vadbo vodimo usposobljeni vaditelji Društva Šola zdravja in je primerna za vse starosti, ne zahteva posebne opreme in se prilagaja zmožnostim posameznika. Vadbe v oktobru so bile za letos tudi zadnja priložnost, da ste se nam pridružili, saj smo s koncem meseca zaključili letošnjo sezono vadbe. Dihamo z naravo se nadaljuje marca prihodnje leto.

Vabljeni, da se nam pridružite! Brezplačna vadba Dihamo z naravo poteka na 32 lokacijah v 23 občinah v Sloveniji. Lokacije in urniki vadb so objavljeni na spletni strani Društva Šola zdravja https://solazdravja.com/projekti/dusevno-zdravje/lokacije-vadb-dihamo-z-naravo/. V Litiji se lahko vadbi s skupino Jasmin pridružite vsak ponedeljek ob 8.30 na športnem igrišču pri nekdanjem Zadružnem domu na Savi.

Dihajmo skupaj – z naravo, za zdravje in dobro počutje.



Kontakt vodje projekta Dihamo z naravo, Andraž Purger:
andraz@solazdravja.si.

Evropski teden mobilnosti 2025

Avtor članka: Zavod Sopotniki

Od 16. do 22. septembra so v enotah Zavoda Sopotniki potekale številne aktivnosti ob Evropskem tednu mobilnosti. Pestro je bilo tudi v enoti #SopotnikiLitijaŠmartnoPriLitiji, kjer se je akciji #ŽupaniZaVolani pridružilo kar pet vodilnih občinskih predstavnikov.

Kot prvi je v torek za volan sedel župan Občine Šmartno pri Litiji, gospod Blaž Izlakar, v sredo sta mu sledila župan Občine Litija, gospod Franci Rokavec, in podžupan Občine Šmartno pri Litiji, gospod Darko Vidic. V četrtek se je na pot podala litijska podžupanja, gospa Lijana Lovše, na zadnji dan Evropskega tedna mobilnosti pa se je z uporabniki popeljal še litijski podžupan, gospod Boris Doblekar.

Iskrena hvaležnost in nasmehi uporabnikov so lepo zaokrožili dogodek ter poudarili pomen dostopne in prijazne mobilnosti za vse. Sodelovanje z Občino Litija in Občino Šmartno pri Litiji presega okvir Evropskega tedna mobilnosti – pri zagotavljanju brezplačnih prevozov za starejše uspešno sodelujemo že od leta 2019. Prav zaradi zaupanja in podpore lahko skupaj ustvarjamo storitev, ki starejšim prinaša več samostojnosti, varnosti in nasmehov na obrazih. Naši uporabniki so še posebej cenili prijetno in posebno družbo županov in podžupanov, ki je vsako vožnjo naredila še bolj prijetno in osebno.

30 let Kulturno-športnega društva Velika Štanga

Avtor članka: odbor KŠD Velika Štanga

Tri desetletja, ki jih zaznamujejo prostovoljstvo vaščanov, lepo sodelovanje s podjetniki v vasi in bližnji okolici, sosednjimi društvi, župnijo in Občino Šmartno pri Litiji. Ustvarili smo zgodbo o predanosti, srčnosti in prijateljstvu. Skupaj smo organizirali čudovito svečano praznovanje, na katerem smo se spomnili glavnih mejnikov zgodovine društva.



Z ustanovitvijo leta 1995 je društvo s prvim predsednikom Branetom Groznikom prevzelo v upravljanje tudi **krajevni kulturni dom**. Tako kot pri vsaki stari hiši je bilo tudi tukaj potrebnega veliko vztrajnega dela, obnavljanja in dograjevanja. Po menjavi strehe leta 1995 se je leta 2001 začela večja prenova notranjosti, ki je trajala kar štiri leta. Nastali so novi prostori – sejna soba, kuhinja in sanitarije – fasada pa je dokončno zasijala po simpatični pobudi desetletne krajanke Tanje, ki je župana Milana Izlakarja prosila, naj obnovi še spodnji del doma. In res – v pol leta je bila fasada dokončana.

V letošnjem letu je bila notranjost doma v celoti prebeljena, občina pa je poskrbela še za **novo streho s sončno elektrarno**. Kulturni dom je danes prostor, kjer se srečujejo vse generacije: prirejamo od razstav in koncertov do prireditev za otroke, telovadbe in družabnih večerov.

Nogomet ima v Veliki Štangi dolgo tradicijo, a dolgo brez pravega domačega igrišča. Prelomno obdobje je bilo **med letoma 2006 in 2014**, v času predsednika **Marjana Lukančiča**, ko se je vizija Športnega parka Komun začela uresničevati.

Ob koncu leta 2004, še v času predsednika Martina Fortuna, je bila z županikom Janezom Jasencem podpisana najemna pogodba za zemljišče, namenjeno večnamenski uporabi. Tako so krajani vseh generacij ponovno zavihali rokave – s prostovoljnim delom, podarjenim materialom in veliko entuziazma. Že leta 2007 je bilo svečano odprto **novo nogometno igrišče**. To je bil začetek novega poglavja v športni zgodbi kraja.

Občina je kmalu zatem uredila tudi asfaltirano cesto do igrišča, kar je še dodatno okrepilo pomen prostora. Športni park Komun je postal središče druženja, veselih prireditev in tradicionalnih kresovanj. Ker nogomet ni več ustrezal vsem generacijam, se je rodila nova ideja – **balinišče**. Leta 2010 je znova zabrnela mehanizacija, začela se je gradnja **profesionalnega balinišča z dvema stezama**. V

projekt je bilo vloženih mnogo prostovoljnih ur, pomoč občine in lokalnih podjetij. Leta 2014 je bil objekt nadgrajen s **streho**, ki je prostor zaščitila in mu dala značaj večnamenskega centra. Pri gradnji je sodelovalo več kot 30 članov društva in številni domačini. Opravljenih je bilo blizu **2000 prostovoljnih ur**, kar je čudovit dokaz predanosti in sodelovanja.

Balinišče je kmalu postalo prizorišče številnih turnirjev in tekmovanj, društvo pa se je vključilo v **medobčinsko balinarsko ligo** ter osvojilo vrsto odličij. Leta 2015 je objekt pridobil ***certifikat Balinarske zveze Slovenije***, kar potrjuje njegovo kakovostno in strokovno izvedbo.

Danes prostor ni le športno prizorišče, temveč tudi prireditveni center. Pod njegovim nadstreškom potekajo motozbori, koncerti in številna praznovanja. Balinarska ekipa Velike Štange dosega zavidljive rezultate, doma pa vsako leto organizira **Antonov turnir in Marjanov memorial** v spomin na dolgoletnega najzaslužnejšega predsednika društva, Marjana Lukančiča.

Društvo povezuje generacije, saj med drugim skrbi tudi za najmlajše. Z novimi otroškimi igrali, kotičkom za hladne dni in občasnimi nogometnimi treningi privabljajo tudi najmlajše. Poleg tega člani vestno urejajo okolico kulturnega doma, cerkve, župnišča in športnih površin. Njihova zavzetost se kaže v urejenem in živem kraju, kjer prostovoljstvo ni le beseda, temveč način življenja.

Hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k praznovanju. **Še posebej hvala** Romani Doles Čož, ki nas je vse tako lepo povezala na prireditvi, Raheli Sinigoj, ki iz domačih pevcev izvabi srcu res prijazne in ganljive melodije, pogumnim domačim igralcem, ki so s skečem veličastno in veselo zaključili prireditev, Gostilni pri Janezu za okusno in očem prelepo pogostitev. Hvala tudi **sponzorjem prireditve**: Avtoservisu Grm, Rudi Tursu in Frizerskemu studiu paž – Vesni Mauricio. In seveda velika hvala **izjemnemu odboru društva** KŠD Velika Štanga.

Naj Športni park Komun in kulturni dom še dolgo živita kot prostora druženja, gibanja in veselja – kot prostora, kjer se bo **zgodba o predanosti, srčnosti in prijateljstvu pisala** še dolgo v prihodnost.

DU Šmartno pri Litiji

TOČKA ZA STAREJŠE

Pod okriljem DU Šmartno pri Litiji deluje Točka za starejše. Letos smo z 20 prostovoljci opravili 1.100 ur in v zvezi z delom je bilo prevoženih 1.900 km. Opisala bom naše projekte, ki pa še zdaleč niso vsi.



LAS projekt Točka za starejše se je zaključil marca 2024, vendar se aktivnosti nadaljujejo. Finančno podporo nudi Občina Šmartno pri Litiji. Hvala! Vsak mesec se izvaja delavnica za učenje digitalnih veščin in uporabe pametnega telefona. To nam omogoča ekipa iz Razvojnega centra Srca Slovenije z go. Anito in go. Tino na čelu. Ste že slišali za Pešbus? Ne? Vprašajte otroke iz OŠ. To je skupni projekt Občine Šmartno pri Litiji, Osnovne šole Šmartno pri Litiji, prostovoljcev in seveda učencev, šolarjev, ki jih spremljamo vsak petek iz sedmih točk v Šmartnem pri Litiji (kulturni dom, Gostilna Krznar, Cerkovnik, Bartlova ulica, Jeze, Grumova ulica in bar Flamingo). V tednu mobilnosti, ki je potekal od 15. do 19. septembra 2025, je bilo še posebej živahno. Tudi avtobusi so ustavljali na obrobju Šmartnega pri Litiji. Ta program nosi prizadevanja za več gibanja in bolj zdravo prehrano, ki je podprto tudi s strani Ministrstva za zdravje. V tednu mobilnosti so sodelovali zaposleni iz Občine Šmartno pri Litiji, zaposleni iz OŠ Šmartno pri Litiji, zaposlene iz Vrtca Ciciban in mi, prostovoljci Točke za starejše. Glavne zvezde so bili šolarji, udeleženci Pešbusa. Projekt Pešbus poteka vsak petek od 1. aprila do konca šole v juniju in zdaj v jesenskem času od 19. septembra 2025 dalje.

Medgeneracijska delavnica z naslovom Ustvarjanje na grajskem vrtu, ki jo je organiziral Javni zavod Bogenšperk, je potekla 3. junija 2025. Izpred Vrtca Ciciban je krenilo 52 otrok ob spremstvu vzgojiteljic in nas, prostovoljcev Točke za starejše. Pot je bila razigrana, objeta z radostjo in veseljem otrok. Poslikava kamnov na Bogenšperku je uspela.

Radi se tudi udeležimo prevozov z vozički v Domu Tisje in Šmelcu. To je del aktivnosti, ki jih kot prostovoljci opravljamo. Bistvo Točke za starejše so druženje, pogovori in pomoč. S prostovoljnim delom lahko premagate lastno osamljenost, polepšate dan sebi in drugim, a hkrati se pridobiva znanje in izkušnje za bogatejše življenje. Potrebujemo drug drugega, skupnost in povezovanje.

Milena Mrzel

IZLETA DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŠMARTNO PRI LITIJI V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

Poletne počitnice so že dolgo za nami, v članicah in članih DU Šmartno pa se je ponovno prebudila želja po druženju in odkrivanju lepih slovenskih krajev na naših organiziranih izletih. V septembru smo šli z avtobusom na naš tradicionalni izlet na Brezje, v oktobru pa z vlakom v Škofjo Loko.

Izlet na Brezje na praznik Marijinega rojstva, 8. septembra, je že vrsto let naša stalnica. Tudi tokrat nas je Gorenjska sprejela v soncu in nas navdušila s slikovito kuliso gora v ozadju, ki je značilna za ta del Slovenije. Sveto mašo je pred baziliko daroval nedavno umeščeni koprski škof dr. Peter Štumf, ki med drugim slovi tudi kot odličen govornik. Po maši smo se v notranjosti ustavili še pred znamenito podobo Matere božje z detetom Jezusom v naročju. Po obisku Brezij je sledilo kosilo, temu pa ogled rojstne hiše Matije Čopa v Žirovnici. Čop se v slovensko zgodovino ni zapisal le kot poliglot in literarni zgodovinar, temveč tudi kot sodobnik, vzornik in prijatelj našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Tragična nesreča, ko se je Čop poleti leta 1835 utopil med kopanjem v Savi v Tomačevem pri Ljubljani, je Prešerna zelo potrla, njemu je posvetil pesnitev *Krst pri Savici*, elegijo *V spomin Matije Čopa* in sestavil ganljiv napis na nagrobni plošči na njegovem grobu.



skupinska fotografija pred Čopovo hišo v Žirovnici

Namesto v oktobru načrtovanega izleta v Koper in Piran smo se 21. oktobra odločili za izlet z vlakom v Škofjo Loko. Medtem ko smo imeli v septembru na izletu res lepo vreme, pa nas je v Loki pričakalo deževno vreme, kar je močno vplivalo na obseg ogledov loških mestnih znamenitosti. Ker smo se vnaprej najavili, so našo skupino na gradu že pričakovali in prijazen vodič nas je popeljal po zbirkah muzeja. Žal časa za ogled vseh zbirk nismo imeli dovolj, kajti v znanem loškem gostišču, nedaleč od starega mestnega jedra, smo bili že naročeni na skupno kosilo ob dogovorjeni uri. Ob dobri hrani in živahnih pogovorih smo hitro pozabili na vremenske nevšečnosti, ki so pokvarile naša pričakovanja glede ogleda loških znamenitosti. Že kmalu po obedu smo se odpravili domov. Mogoče se v Loko vrnemo že naslednje leto?

Jože Loc

USTVARJALNA DELAVNICA NA TOČKI ZA STAREJŠE

Na sedežu društva upokojencev, kjer ima svoj prostor tudi svetovalna pisarna Točke za starejše, smo tudi letos organizirali delavnico izdelovanja novoletnih voščilnic.

Prostovoljke in prostovoljec smo se zbrali z namenom, da naredimo 200 voščilnic za naše občane, ki so vključeni v projekt Starejši za starejše, in za potrebe društva upokojencev. Veliko se nas je zbralo za mizo v našem malem prostoru, a smo morali delavnico vseeno ponoviti, da smo ustvarili zadostno število voščilnic. Pripravljen material in nekaj osnutkov voščilnic je bilo dovolj, da smo se predali ustvarjanju: barvali smo z vodenimi barvami, rezali in oblikovali papir, lepili in risali ter se med seboj posvetovali, kaj bolj »paše« skupaj. V prijateljskem in sproščenem vzdušju so naše roke ustvarile čudovite voščilnice. Morda katera izmed njih razveseli tudi vas.

Milica Medved, koordinatorica Točke za starejše





Tu smo doma

Avtorica članka: Marinka Vidgaj

Na Humarjevo nedeljo, 12. oktobra 2025, je bilo na Primskovem bogato duhovno in kulturno dogajanje. V cerkvi Marijinega rojstva sta potekala slovesna maša in blagoslov nove strehe zvonika, ki jo je daroval nekdanji beograjski nadškof, metropolit dr. Stanislav Hočevar. Po maši je sledila slavnostna prireditev pod primskovško lipo, s katero smo obeležili 10. obletnico delovanja Etnološkega društva Jurija Humarja in 10-letnico osnovanja Rastoče knjige Primskovo.

Vrh Primskove gore je obsijalo toplo jesensko sonce in privabilo lepo število obiskovalcev, ki so z navdušenjem spremljali program. Tu smo doma, tu so naše korenine, od tod izvirajo spomini in tu gojimo upe za jutrišnji dan. S pozdravnim nagovorom nas je počastil župan g. Blaž Izlakar. Osrednji govorec na prireditvi je bil državni svetnik g. Matej Slapar, član Državnega sveta RS. Zbranim je spregovoril o pomenu ohranjanja kulturne dediščine in o vseslovenskem projektu in gibanju Rastoče knjige, ki letos obeležuje že 25 let.

Tudi Rastoča knjiga Primskovo, ki je na ogled v Miklavževi dvorani, raste že 10 let. Navdihuje s svojimi zgodbami iz nekdanjih in sedanjih časov, projekt pa spremlja in spodbuja tudi Knjižnica Litija. Prireditve se je udeležila njena direktorica, Andreja Štuhec, ki je društvu čestitala za uspešno pot in se članom zahvalila za spodbude in vztrajnost, zaradi katerih žanjejo na svoji poti zavidljive uspehe.



Pesem in glasba sta tisti, ki nas vedno znova povežeta in dvigata. In tudi pod primskovško lipo sta odmevali.

Prisluhnili smo najmlajšim, učencem iz Podružnične šole Primskovo. Zapele so domače pevke Gartrožce pod vodstvom dirigenta, glasbenega pedagoga in skladatelja Aneja Černeta. Z veseljem in ponosom pa smo prvič na Primskovem poslušali pevce Komornega zbora Valvasor pod vodstvom dirigenta in baritonista, prvaka SNG Opera in balet Ljubljana, gospoda Jožeta Vidica.



Slovesnost so olepšale tudi narodne noše iz Šmartna, iz Šentvida pri Stični in člani KUD FS Javorje. Jubilej smo sklenili s prijetnim druženjem in pogostitvijo z domačimi dobrotami.

Prireditev *Tu smo doma* je bila pripravljena v soorganizaciji z Občino Šmartno pri Litiji, JSKD, izpostava Litija, in Knjižnico Litija. Naše sodelovanje vedno znova obrodi lepe sadove. Iskrena hvala.

Etnološko društvo se lepo zahvaljujeje vsem krajanom, ki ste prispevali domače dobrote za pogostitev. Posebna zahvala pa velja domačim gasilcem PGD Primskovo za pomoč pri izvedbi dogodka.

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov

Potekale bodo v sredo, 3. decembra 2025, od 8.00 do 10.00 v društveni pisarni na Parmovi 7, Litija.



Pohodi

Pohodov nismo opredelili po datumih. Navedli smo le lokacije. Zaradi spremenljivega vremena jih bomo prilagajali sproti in vas o tem obveščali preko SMS-ov in Facebooka.

- Litija–Lašče–Sv. Peter (avtobus)
- pohod ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni
- Litija–Dvor pri Žužemberku–Plešivica (avtobus)
- Litija–Nebesa nad Šentrupertom (avtobus)

Telovadba

Potekala bo v Športni dvorani Litija pod strokovnim vodstvom vsako sredo **od 18.30 do 19.30**. Vadnino lahko plačate pred vadbo v dvorani ali v društvu.

Plavanje in vadba

Plavanje bo potekalo v bazenu Pungrt Šmartno pri Litiji skupaj z MDI Litija - Šmartno vsako sredo **od 16.00 do 17.00**.

Jesensko edukativno okrevanje v Zdravilišču Banja Vrućica

Člani Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji smo se med 20. in 27. oktobrom udeležili edukativnega okrevanja v Zdravilišču Banja Vrućica. V ponedeljek smo prispeli v zgodnjih popoldanskih urah v hotel Kardial s štirimi zvezdicami. V tednu bivanja smo vsako jutro pričeli s predpisanimi terapijami, imeli smo tri do štiri na dan po pregledu in po predlogu njihovega zdravnika. V popoldnevih smo se razvajali z raznimi masažami telesa po željah vsakega udeleženca in se kopali v termalnih bazenih. Trikrat smo opravili meritve krvnega sladkorja, tlaka in kisika v krvi. V zdravilišču so nam pripravili tudi tri zanimiva strokovna predavanja. Predavali so zdravniki specialisti, ki so zaposleni v zdravilišču, s prilagojenimi vsebinami za sladkorne bolnike, in sicer: *Debelost pri sladkornih bolnikih, Osteoporoza in preventiva* in *Motivacija za zdrav način življenja*.

Naša vodička nam je pripravila tudi zanimiv izlet, ki smo ga imeli v Etno selo Usora, v nedotaknjeni naravi ob reki Usori. Okolica termalnega kompleksa hotelov Kardial, Posavina, Srbija in Hercegovina ima šest vrelcev mineralne vode in ponuja veliko lepo urejenih zelenih površin s sprehajalnimi potmi, kjer smo krepili svojo telesno kondicijo in se sproščali v naravi. Vsak večer smo se družili in skrbeli za dobro počutje v okviru našega bivanja. V bližini je tudi mesto Teslić, kjer smo obiskali lokalno tržnico in si ogledali lokalne znamenitosti, ogledali smo si tudi tekstilno tovarno Dević, ki izdeluje izdelke iz egipčanskega bombaža. Obiskali smo tudi svetišče Marijinega vnebovzetja v vasici Komušina Gornja. V ponedeljek smo zapustili hotel Kardial in se odpravili proti Sloveniji, polni energije in prijetnih doživetij, ki nam bodo ostala v lepem spominu.

Uradne ure
V društvu smo prisotni ob uradnih urah v ponedeljek in sredo **od 8.00 do 11.00** in dosegljivi na stacionarnem telefonu 01 898 15 84 ali na mobilnem telefonu 031 777 154 (153) in na elektronski pošti drustvo.dia.litija@siol.net.

Pevski vikend Ženskega pevskega zbora LAZ

Avtor članka: ŽPZ LAZ

Pevke Ženskega pevskega zbora Laz smo se zadnji petek v letošnjem septembru z zborovodkinjo Manco Vidic in korepetitorko Bojano Gajšek že sedmič zapovrstjo odpravile na pevski vikend v Veržej. Čaroben kraj privlačnih prleških ravnic nam je že domač, tu se počutimo zelo lepo in se rade vračamo.

Kot vsako leto so nas prijazno pozdravili in nam zaželeli dobrodošlico zaposleni v Penzionu Mavrica, ki posluje v Zavodu Marianum Veržej. Po namestitvi po sobah in večerji smo takoj začele z aktivnostmi. Najprej smo na sestanku pregledale opravljeno delo v pretekli pevski sezoni in potrdile poročila, ki jih je vestno pripravila naša predsednica Mateja. Sprejele smo obširen načrt dela za naslednjo sezono in se dogovorile o drugih pomembnih zadevah.

Po jutranji telovadbi in zajtrku smo v soboto pričele z intenzivnimi vajami in učenjem novih pesmi. Letos je bila v veliko pomoč korepetitorka Bojana Gajšek, ki je ločeno vadila s pevkami enega glasu, zborovodkinja Manca pa s pevkami drugih dveh glasov. Hitreje smo usvojile melodije in na skupnih vajah zelo uspešno zapele naučene pesmi. Po kosilu smo prosti čas izkoristile za sprehod na svežem zraku in popoldansko kavico v bližnjem lokalu. Popoldanske vaje so potekale na enak način kot dopoldne: z ločeno vadbo po glasovih in skupno vajo vseh pevk. Zadovoljne z opravljenim delom smo si po večerji privoščile večerno druženje. Najprej smo



nazdravile našim septembrskim slavljenkam, ki so nas pocrkljale s prleško gibanico, sladkimi napitki in različnimi prigrizki. Pozabavale in nasmejale pa smo se tudi ob skečih in družabnih igrah.

Pevski vikend smo zaključile v nedeljo. Najprej smo se v kapeli Marijanišča, kot vsako leto doslej, udeležile svete maše za našo pokojno pevko Jelko, po zajtrku pa nadaljevale z vajami po ustaljenem redu. Na skupni vaji smo ugotovile, da je nov način dela lažji, saj smo hitro usvojile pesmi in zato pevski vikend zaključile zelo uspešno. Prijetno utrujene in zadovoljne z dobro opravljenim delom smo se po kosilu odpravile proti domu.

Vse pevke smo hvaležne naši predsednici Mateji za odlično organizacijo pevskega vikenda, zborovodkinji Manci in korepetitorki Bojani pa za odlično vodenje in potrpežljivost.

Veselimo se novih izzivov, dogodkov in uspehov, saj nas družita prekrasna energija in vedenje, da skupaj zmoremo več.

Razvojni center Srca Slovenije

LITIJA IN ŠMARTNO PRI LITIJI PREJELA NAGRADO ZA NAJBOLJ INOVATIVNO DESTINACIJO 31. DIRKE PO SLOVENIJI

Dirka po Sloveniji, ki jo je letos na Eurosportu spremljalo 7,9 milijona gledalcev, je znova dokazala, da je največji slovenski kolesarski dogodek tudi priložnost za promocijo destinacij in povezovanje lokalnih skupnosti. Med številnimi gostiteljicami – sodelovalo je kar 48 destinacij – je strokovna žirija z g. z Dragom Bulcem na čelu nagradila **destinacijo Litija in Šmartno pri Litiji za najizvirnejšo destinacijo** letošnje dirke.

Nagrada je priznanje za izjemno sodelovanje celotne skupnosti, inovativne pristope pri promociji ter za ustvarjanje doživetij, ki so povezala številne občane obeh občin. V pripravo in izvedbo štarta 5. etape, ki je 8. junija potekal iz Litije, je bilo vključenih neverjetnih več kot **1.100 posameznikov** – prostovoljcev, društev, šol, vrtcev, podjetij in organizacij.



Zelena zgodba, ki je povezala ljudi
Štart 5. etape dirke, ki se je pri nas odvijala prvič, smo skupaj spremenili v pravi lokalni praznik. Otroci iz vrtcev in osnovnih šol so ustvarjali kolesarske risbe, s katerimi smo okrasili obe občini, prebivalci so podarjali stara kolesa, zelene zastavice so plapolale vsepovsod, na glavnem mostu v Litiji so člani Rafting kluba Vidra in PGD Litija pripravili nepozabne atrakcije z rafti, zelenimi kolesi in dimnimi baklami, hovercraftom na vodi, kolesarjem v zraku, ob trasi so se vili številni zanimivi transparenti ter kolesarske podobe, na stotine občanov je glasno navijalo in spodbujalo kolesarje.

Pomemben del inovativne predstavitve naše destinacije so bila tudi snemanja štirih turističnih točk, ki so na edinstven način povezala kolesarstvo, kulturo in dediščino obeh občin – GEOSS, Oglarska dežela Dole pri Litiji, Rudnik Sitarjevec Litija in grad Bogenšperk. V snemanja, ki so promovirala destinacijo Srce Slovenije skozi oči domačinov, je bilo vključenih preko 500 prostovoljcev, od otrok in učiteljev do kulturnih društev, konjenikov, kolesarjev in drugih prostovoljcev. Prav ta celovit in domiselno zastavljen pristop k predstavitvi območja je bil eden glavnih razlogov, da smo prejeli nagrado za najizvirnejšo destinacijo.

Vse to je spremljala tudi obsežna komunikacijska kampanja, ki je dosegla več kot **170.000 ljudi** prek Facebooka in Instagrama, mnoge druge pa s številnimi prispevki ter regijskimi reportažami v lokalnih medijih in časopisih.

Dirka kot spodbuda za trajnostno mobilnost
Ob pripravi dirke so se v Srcu Slovenije povezali številni partnerji, ki jih je koordiniral 11-članski lokalni organizacijski odbor prostovoljcev v sodelovanju z Razvojnim centrom Srca Slovenije, Občino Litija, Občino Šmartno pri Litiji, Javnim zavodom Bogenšperk, Mestno skupnostjo Litija, Javnim zavodom za kulturo, mladino in šport Litija, krajevnimi skupnostmi, gasilskimi društvi, turističnimi ponudniki, kulturnimi in športnimi društvi, sponzorji in številnimi posamezniki. V ospredju ni bil le šport, temveč tudi trajnostni razvoj, spodbujanje gibanja in promocija lokalnih znamenitosti – od GEOSS-a, Oglarske dežele in Rudnika Sitarjevec do gradu Bogenšperk.

Hvaležnost in ponos
Po dirki so se v Litiji in Šmartnem vrstile zahvale in pozitivni odzivi občanov, kar potrjuje, da je dogodek presegel okvir športne prireditve. Nagrada za najizvirnejšo destinacijo je tako priznanje za sodelovanje, srčnost in ustvarjalnost prebivalcev obeh občin ter potrditev, da znamo stopiti skupaj, ko gre za našo skupnost.

Bi si želeli še?
Spoštovane občanke in občani, ali se vam zdi smiselno, da naša občina tudi v naslednjem letu sodeluje v projektu Dirke po Sloveniji? Svoje mnenje nam zaupajte v anonimnem vprašalniku, dostopnemu na QR kodi.

Razvojni center Srca Slovenije

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE SPODBUJA POVEZOVANJE – SREDNJEŠOLCI Z GIMNAZIJE LITIJA USTVARJALI Z ROKODELKO BARBARO DACAR

V ponedeljek, 22. septembra 2025, je na Gimnaziji Litija potekala ustvarjalna delavnica izdelovanja nakita iz gline z Barbaro Dacar. Dvajset mladih je dve šolski uri preizkušalo in razvijalo svoje spretnosti pri oblikovanju nakita in keramičnih izdelkov.

Barbara Dacar je lokalna rokodelka iz Šmartnega pri Litiji, ki ustvarja ročno izdelan nakit iz gline, lesa in drugih materialov. S spretnimi prsti oblikuje izdelke, kot so ogrlice, zapestnice, prstani, uhani, lasne sponke, tokrat pa je svoje znanje delila s srednješolci. Mladi so ustvarili čudovite broške, uhane, prstane in različne okraske, ki odražajo njihove ročne spretnosti in kreativnost.



Delavnice, kot je bila današnja, so del širšega sodelovanja Občine Litija in Razvojnega centra Srca Slovenije z vzgojno-izobraževalnimi zavodi preko Konzorcija vrtcev in šol Srca Slovenije. Namen takšnega sodelovanja so dvig ustvarjalnega potenciala mladih, krepitev povezav z lokalnim okoljem ter ohranjanje in prenos rokodelskih znanj in običajev na mlajše generacije.

Delavnica je bila financirana s strani Občine Litija, ki vsako leto podpre dve takšni delavnici za srednje šole, osnovne šole in vrtce v občini.

Konzorcij vrtcev in šol Srca Slovenije deluje od leta 2012. Do danes je bilo na šolah izvedenih več kot 157 delavnic in predavanj, ki jih je obiskalo skoraj 5100 mladih, kar kaže na dolgoletno tradicijo in pomembnost vključevanja mladih v ustvarjalne, podjetniške in lokalno usmerjene aktivnosti.

Takšne delavnice ne spodbujajo le ustvarjalnosti in kreativnosti, temveč tudi praktično učenje, sodelovanje ter povezovanje mladih z lokalno skupnostjo, tradicijo in pomembnimi znanji, ki bi jih bilo zares škoda izgubiti.

Jasna Presečki

Dom skozi objektiv

11. FOTOGRAFSKI NATEČAJ V ŠMARTNEM PRI LITIJI POVEZAL VSE GENERACIJE

Avtorica članka: Sonja Perme

Na letošnjem natečaju z naslovom Dom je sodelovalo 63 avtorjev iz vse Slovenije. Največ prispevkov je prispelo iz vrst osnovnošolcev, strokovna žirija pa je pohvalila izvirnost in toplino ujetih trenutkov.

Ustvarjalnost pod skupno temo Dom

Občina Šmartno pri Litiji, Javni zavod Bogenšperk in Knjižnica Litija so v letu 2025 že enajstič zapored organizirali fotografski natečaj, ki je tokrat nosil naslov Dom. Namenjen je bil vsem ljubiteljem fotografije, od najmlajših do odraslih, ki so skozi objektiv raziskovali, kaj zanje pomeni pojem doma. Tema je bila odprta za najrazličnejše interpretacije: osebne, družinske, arhitekturne, socialne, kritične ali domišljijske. Vsak udeleženec je v fotografski zgodbi iskal svoj odgovor na vprašanje, kaj nas povezuje s krajem, ljudmi in občutki domačnosti. V sklopu natečaja so bile organizirane tudi fotografske delavnice, ki jih je vodil profesionalni fotograf in predavatelj kreativne fotografije Matevž Paternoster.

Velik odziv in štiri starostne kategorije

Natečaj se je zaključil 15. oktobra 2025, nanj pa se je odzvalo 63 avtorjev iz vse Slovenije. Letos so se prvič potegovali za nagrade v štirih kategorijah: cicibani, osnovnošolci, mladinci in odrasli. Največ prispevkov je prispelo iz osnovnošolske kategorije, kjer je sodelovalo 43 mladih avtorjev s kar 111 fotografijami. Svoje poglede na temo so prispevali tudi 12 odraslih avtorjev (33 fotografij), 4 mladinci (8 fotografij) in 4 cicibani, vsak s po eno fotografijo.

Poleg domačih ustvarjalcev iz Šmartnega pri Litiji so sodelovali tudi avtorji iz Litije, Ljubljane, Celja, Šmarij pri Jelšah, Tržiča in Laškega.

Žirija o raznolikosti pogleda na dom

Vsa prispela dela je ocenila strokovna žirija, ki so jo sestavljali Brigita Lindič, Ana Kocjančič in Matevž Paternoster. Slednji je ob razglasitvi rezultatov poudaril, da *»je videnje na temo Dom izjemno raznoliko – vsak posameznik ga doživlja drugače, a prav v tej različnosti se skriva njegova lepota«*.

V obrazložitvi je zapisal tudi naslednje misli:

»Dom? Kaj, morda kje, ali kdo je dom? Vprašanje, ki nas spremlja vse življenje. Moj odgovor tiči v občutku — v igri spomina, prostora, jezika. Dom je vse, kar nas je oblikovalo. In če se vrnemo k sebi, lahko odkrijemo, da je dom pravzaprav v nas samih.«

Nagrajenci fotografske razstave

Cicibani
Taj Dolar – *Sonce*, Brina Javornik Šunta – *Hišica, muca in jaz*, Brina Jerman – *Moja mucka* in Jakob Muzga – *Moja družina*. Vsi nagrajenci prejmejo priznanje in knjižno nagrado.

Osnovnošolci
1. Neža Perme – *Bezgi* (mini instant fotoaparat)
2. Glorija Rismondo – *Srečanje* (stojalo z LED-svetilko)
3. Neli Čelik – *Pot domov* (knjižna nagrada)

Mladinci
1. Rok Sonc – *Spremembe* (mini dron)
2. Rene Kračun – *Dobrodošli* (zunanji disk za shranjevanje fotografij)
3. Neža Dacar – *Sušenje perila* (knjižna nagrada)

Odrasli
1. Andreja Ravnak – *Melanholija* (denarna nagrada 300 €)
2. Andreja Ravnak – *Ljubezen* (denarna nagrada 200 €)
3. Rajko Grimšič – *Sprehod s prijateljem* (denarna nagrada 100 €)

Vse prispele fotografije so objavljene v spletni fotogaleriji na www.smartno.si, izbran nabor del pa je razstavljen v izložbi Leskovčeve hiše v Šmartnem pri Litiji.

Prejemniki nagrad so bili o izboru obveščeni po elektronski pošti, denarne nagrade pa bodo izplačane do konca leta.

Dom – prostor spomina in občutkov

Natečaj je tudi letos dokazal, da ima fotografija moč povezovanja. Organizatorji se iskreno zahvaljujemo **vsem sodelujočim fotografom**, ki so s svojimi deli prispevali k bogati in raznoliki razstavi na temo *Dom*. Vsaka fotografija je prinesla del osebne zgodbe, čustva in ustvarjalnosti, ki skupaj sestavljajo mozaik domačnosti in pripadnosti naši skupnosti.

Posebna zahvala gre **članom strokovne žirije** za njihov čas in strokoven izbor ter **vsem mentorjem in staršem**, ki so spodbujali mlade ustvarjalce pri njihovem delu.

Z veseljem že zremo naprej — v leto **2026**, ko bomo v Šmartnem pri Litiji znova odprli vrata novemu fotografskemu izzivu. Naj fotografija tudi v prihodnje povezuje, navdihuje in ohranja trenutke, ki jih nosimo v sebi kot svoj *dom*.

Krepitev vključujočega razvoja in boljšega življenja starejših in invalidov v Podonavski regiji – primeri iz Slovaške

Avtorica članka: Jasna Presečki

Projekt ELEVATE spodbuja sodelovanje med javnim, civilnim in zasebnim sektorjem, vključuje starejše osebe, invalide ter druge ranljive skupine z namenom spodbujanja večje socialne vključenosti in učinkovitega reševanja izzivov sistema socialne varnosti v lokalnem okolju.

V okviru **projekta smo se skupaj z Občino Sevnica in socialnim podjetjem ISG Amibilis** 21. in 22. oktobra 2025 **udeležili drugega partnerskega srečanja** v Banski Bystrici na Slovaškem, ki ga je gostil projektni partner Regionalna samouprava Banske Bystrice (BBSK). Namen srečanja je bila razprava o prihodnjih aktivnostih, izmenjava dobrih praks med partnerji, predstavitev idej za nadgradnjo pilotnih aktivnosti ter korakov k razvoju modela ELEVATE, ki bo prenosljiv v druga okolja in bo podpiral krepitev vključujočega razvoja ter boljšega življenja starejših in invalidov v Podonavski regiji.



Udeležence je najprej nagovoril **Ján Michalský** z Oddelka za socialne zadeve in socialne politike BBSK. **Anita Molka** je v imenu **Razvojnega centra Srca Slovenije**, ki **je vodilni partner in koordinator projekta**, predstavila ključne cilje in aktivnosti srečanja.

Organizacija ILEU, katere vloga v projektu je strokovna podpora ostalim partnerjem, je vodila uvodno predavanje z naslovom *Starost ima veliko obrazov*. Seznanila nas je z raznolikimi izzivi staranja, različnimi življenjskimi in družbenimi okoliščinami, s katerimi se soočajo starejši. Poudarila je vlogo izobraževanja, medijev, prostovoljstva in mreženja pri spodbujanju aktivnega staranja ter izpostavila, kako lahko sodelovanje med različnimi deležniki, civilno družbo, zasebnim in javnim sektorjem ter posamezniki prispeva k ustvarjanju okolij, ki so prijazna starejšim in spodbujajo njihovo vključevanje v skupnost. Strokovno podporo nudijo tudi partnerji **Urbasofia, ISG Amabilis** in **ZICER**, ki so predstavili dobre prakse z namenom krepitve znanja, zmožnosti in sodelovanja za bolj vključujoč teritorialni razvoj, poudarek pa je bil na pomenu finančnega upravljanja izvajanja projektov. **Damjana Pangerčič** je predstavila slovenski **projekt Prijazno življenje**, ki spodbuja duševno zdravje in družbeno aktivacijo starejših ter oseb z demenco prek izobraževalnih programov, medgeneracijskih aktivnosti in digitalnih kampanj. Predstavila je načine financiranja projekta prek sponzorstev in donacij ter poudarila pomen partnerskega sodelovanja za uspešno vidnost in trajnost projekta. ZICER je predstavil pobudo **Dostopni Zagreb**, model vključujočega urbanega razvoja, ki uporablja enotno digitalno infrastrukturo (centralno bazo podatkov, mobilno aplikacijo in spletno platformo) za izboljšanje dostopnosti, vključujoče urbanistično načrtovanje in medsektorsko sodelovanje s ciljem prenosa modela v druga okolja.

BBSK je predstavil prihodnje korake pri razvoju modela upravljanja za bolj vključujoč teritorialni razvoj partnerskih regij. **Sledile so predstavitve dvanajstih partnerjev**, njihovih dobrih praks in idej za njihovo nadgradnjo. **V Srcu Slovenije bomo nadgradili Točke za starejše v Litiji, Lukovici in Šmartnem pri Litiji, kjer bo poudarek na vključevanju mladih prostovoljcev in spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja**.

Popoldanski del srečanja je bil namenjen usposabljanju in delavnici na temo vključujočega teritorialnega razvoja in predstavitvi dobre prakse Vključujoče načrtovanje socialnih storitev na mikroregionalni ravni.

Drugi dan srečanja je bil namenjen seznanitvi z aktivnostmi lokalne skupnosti regije **Banska Bystrica**, kjer uspešno rešujejo demografske izzive z zagotavljanjem kakovosti življenja njenih prebivalcev.

Obiskali smo občino **Kremnica**, kjer sta partnerje pozdravila župan kraja Trnava Hora in župan mesta Kremnice. Seznanili so nas s svojo mikroregijo, v kateri živi približno 10.000 prebivalcev. Izpostavili so ključne družbene izzive – staranje prebivalstva, migracija mladih v mesta in vse večja potreba po pomoči starejšim, invalidom ter drugim ranljivim skupinam. Kremnica je ena prvih regij, ki te izzive aktivno rešuje z inovativnimi pristopi. Ključno vlogo ima **Center za integrirano socialno in zdravstveno oskrbo (CISZS)**, pobuda, katere cilj je izboljšanje dolgotrajne oskrbe starejših v regiji. Center **združuje socialne in zdravstvene storitve** v enotno, koordinirano strukturo ter deluje kot orodje večnivojskega partnerstva. Njegovo poslanstvo je zagotavljanje dostopne, kakovostne in celostne oskrbe, ki starejšim in ranljivim skupinam omogoča dolgoročnejšo samostojnost in možnost bivanja na domu. Storitve vključujejo spremljanje njihovega zdravja, priprave zdravil, dnevne obiske, podporo pri socialnih potrebah in temeljnih življenjskih aktivnostih ter pomoč pri dostopanju do institucij, kot so bolnišnice in uradi.

Ob tej priložnosti smo si ogledali enega izmed **centrov – Radmera**, osebje nam je predstavilo aktivnosti centra in finančne ter infrastrukturne izzive za njegovo vzpostavitev. Zgodba centra se je začela leta 2018 z nakupom družinske hiše, ki je bila preurejena v manjšo oskrbovalno ustanovo. V naslednjih letih so pridobili sredstva, med drugim 3 milijone evrov nepovratnih sredstev v letu 2021, kar je omogočilo rekonstrukcijo centra in širitev, vključno **z izgradnjo dnevnega centra za starejše in invalide ter nastanitvenih zmogljivosti za 123 uporabnikov**.

Pobuda CISZS temelji na vrednotah spoštovanja človekovih pravic, osebnega dostojanstva in razvoja, spodbuja okolje, v katerem se uporabniki počutijo cenjene in pomembne, nudi priložnosti za razvijanje talentov, samozavedanja in samozavesti. Njihov celosten pristop spodbuja družbeno vključenost ter dokazuje, kako lahko integracija socialnih in zdravstvenih storitev učinkovito odgovarja na izzive starajočega se prebivalstva.

Dvodnevno srečanje nam je omogočilo nove vpoglede v to, kako pristopiti k bolj vključujočemu lokalnemu razvoju, vzajemnemu učenju in okrepljenemu sodelovanju za starosti prijaznejše in družbeno bolj povezane skupnosti, s ciljem **nadgradnje obstoječih pilotnih aktivnosti in razvoja prenosljivega modela ELEVATE**.

Za več informacij nas lahko kontaktirate na anita.molka@razvoj.si ali nas pokličete na 01 896 27 10.

Projekt podpirajo občine Šmartno pri Litiji, Litija, Kamnik in Lukovica.

10 let delovanja enote Doma Tisje v Litiji

Avtorica članka: Leonida Razpotnik, direktorica

V četrtek, 23. oktobra 2025, smo praznovali deset let delovanja Doma Tisje v Litiji. Pri praznovanju so se nam pridružili sosedje iz Medgeneracijskega centra Šmelc, župan Občine Litija, gospod Franci Rokavec, sekretar na Ministrstvu za solidarno prihodnost, gospod Aleš Kenda, sekretar Skupnosti socialnih zavodov Slovenije, gospod Denis Sahernik, in številni drugi.

V bogatem kulturnem programu so nastopili otroci iz Vrtca Ribica, uporabniki VDC Zasavje, enota Litija, učenci Glasbene šole Litija - Šmartno, plesna skupina Predica ter pevski zbor stanovalcev in zaposlenih Doma Tisje Litija. Slavnostna govornika sta bila župan Občine Litija, gospod Franci Rokavec, in sekretar na Ministrstvu za solidarno prihodnost, gospod Aleš Kenda.



Življenje stanovalcev v domu po sodobnih konceptih dela posnema življenje, kot ga živimo ljudje doma, zato so pomembni arhitekturna zasnova, oprema gospodinjskih skupin, način dela in odnos do stanovalcev. Kultura usklajenih odnosov si prizadeva za vzpostavljanje harmoničnih odnosov med ljudmi, hkrati ponudi zaposlenim možnosti avtonomije pri delu, podpira njihove talente, sposobnosti za delo znotraj njihovih kompetenc. Sodobni koncepti dela v domovih narekujejo drugačno organiziranost dela, gre za deinstitucionalizacijo znotraj samih ustanov. V domu krepimo zavedanje o vrednosti življenja ne glede na starost, bolezen in oviranost. Pred nami je največja sistemska sprememba financiranja struktur izvajanja in storitev za starejše ljudi, ki zadeva tudi delovanje domov.

Želimo si, da nov sistem dolgotrajne oskrbe poleg zagotavljanja storitev, ki zadovoljujejo osnovne potrebe starejših ljudi, ne bi spregledal tudi okolja, v katerem bodo ljudje lahko čutili kakovost življenja, ki se čuti skozi občutke pripadnosti, povezanosti, možnosti aktivnega sooblikovanja vsakdana, občutenja sreče in zadovoljstva v življenju.

Naše poslanstvo ostaja visoka kakovost izvedenih storitev, prepletena s pristno domačnostjo, stanovalcem zagotavljamo toplino in varnost ter zavedanje, da je živeti lepo!

Mostič, nasvidenje!

Avtorica članka: Duši Pevec

Zgodba o mostiču čez reko Reko sega v leto 2010, ko se je razvijala ideja o Gozdni pedagogiki. V ta projekt je bil vključen tudi Vrtec Ciciban, ki je za otroke potreboval najbližjo pot do gozda, kjer bi se otroci igrali, spoznavali in doživljali gozd skozi svoja čutila.

Skupaj s prostovoljci, sodelavkami in s pomočjo podjetij Gozd, d. o. o., Trgograd in Anmax smo most postavili ter še posebej poskrbeli za varno ograjo. Ekipa sodelavk je v gozdu očistila primeren teren za gozdno igrišče. Otroci so se zelo radi ustavljali na mostu in opazovali ribe in race, ki jih na kakšen poseben dan ni bilo malo.





Prišli so tudi dnevi, ko se mostiču ni godilo dobro. Ob močnejših padavinah je voda segala čisto do podnic, včasih se je nanj obesilo vejevje, prvo desetletje je dobro zdržal. Poškodbe zaradi žaganja in ognja so zvesti uporabniki uspešno popravili. Nazadnje pa ga je plavajoči hlod v visoki vodi premaknil kar za nekaj metrov. Kljub ponovnemu poskusu popravila so poškodbe podnic in ograje prehude. Les je že preveč trhel, da bi mostič še lahko varno nosil uporabnike. Potrebno je bilo ukrepati.

Tako je mostič svojo pot zaključil. Iskrena hvala prav vsakemu, ki ste omogočili in podpirali postavitev mostu, ga zgradili in ohranjali v uporabnem stanju, na koncu pa tudi pri razgradnji. Hvala vsem, ki ste ga koristili pri svoji rekreaciji in druženju.

Mostič, nasvidenje, ni konec zgodbe, je začetek nečesa novega, za odprte ljudi, ki si želijo stik z naravo in urejenega bivalnega okolja. Čeprav z otroki prehoda že več let nismo uporabljali, se je ljudem močno priljubil. Pokazal nam je točko smiselnega prehoda čez reko, ker je ponujal različne sprehajalne smeri.

Zato velja v prihodnjem projektu dobro premisliti, kakšna bo nova podoba in ureditev ob reki Reki. Sokrajane spodbujam k izvirnim idejam in predlogom.

Vabilo na predavanje o osteoporozi

V petek, 28. novembra 2025, vas ob 9.00 vabimo v Knjižnico Šmartno na predavanje fizioterapevtke in kinezioterapevtke iz Centra za krepitev zdravja. Povedali nam bosta osnovna dejstva o osteoporozi, predvsem pa, kako jo preprečevati in kako se z njo spopasti.

Vljudno vabljeni!

Točka za starejše pri Društvu upokojencev Šmartno pri Litiji

Srečanje starejših krajanov v KORK Jablanica

Avtor članka: KORK Jablanica



Letošnji slogan tradicionalnega srečanja starejših članov KORK Jablanica smo povzeli iz znane pesmi ljudske besedilopiske Fani Požek – *»Deželica sonca in grozdja, ti meni najdražji si kraj. Vedno, ko daleč bom z doma, rad se bom vračal nazaj«*.

Na srečanje so bili povabljeni krajani Jablaniške doline, starejši od 70 let. V nedeljo, 12. oktobra 2025, ob 11.30 smo se zbrali v Gostilni Pustov mlin v Cerovici. Srečanja se je udeležilo 43 krajanov in prostovoljke KORK Jablanica. Predsednica Ivana Poglajen je pozdravila navzoče krajane, posebno tiste, ki so se srečanja udeležili prvič, ter ostale goste. Veseli smo, da se je našemu povabilu odzvala tudi predstavnica OZRK Litija, ga. Irena Videc. V nagovoru je izpostavila uspešno sodelovanje in aktivnosti, ki jih za KORK Jablanica izvaja deset prostovoljk.

Sledilo je predavanje o izhodiščih dolgotrajne oskrbe z uvajanjem pravic in storitev v prakso, kako daleč smo z uvajanjem dolgotrajne oskrbe na domu ali v instituciji ali kot dnevne dolgotrajne oskrbe in denarnega prejemka. Ga. Anita Molka iz Razvojnega centra Srca Slovenije je predstavila postopek za pridobitev pravice do dolgotrajne oskrbe, pogoje, kategorije in obseg upravičenosti, sklenitev osebnega načrta in storitve, vstopne točke, priložnost ter financiranje dolgotrajne oskrbe. Predstavila je tudi ključne izzive, kot je pomanjkanje kadra, pri čemer imajo izjemno vlogo prostovoljci, nevladne organizacije, svojci, pa tudi priložnosti za vključevanje aktivnih upokojencev v delo brez izgube celotne pokojnine.

Za prijazen pozdrav in obisk se zahvaljujemo tudi županu Blažu Izlakarju, ki je prav tako izrazil podporo našemu delovanju in skrbi za starejše v Jablaniški dolini.

Po kosilu sta sledili druženje in veselje ob zvokih harmonike Urha Rozine. Imeli smo se lepo in upamo, da se v naslednjem letu zberemo še v večjem številu.

Predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije Blaž Cvar na obisku pri članih OOZ Litija

Avtorica članka: Rosana Škulj

Predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije Blaž Cvar je obiskal Območno obrtno-podjetniško zbornico Litija, kjer ga je skupaj z vodstvom zbornice pozdravil tudi litijski župan Franci Rokavec. V uvodnem pogovoru so poudarili pomen sodelovanja med lokalno skupnostjo in gospodarstvom ter skupnih prizadevanj za ustvarjanje spodbudnega poslovnega okolja.



Po srečanju na OOZ Litija je predsednik OZS obiskal tri uspešna litijska oziroma šmarska podjetja – **Omahen Transport**, **Trgograd** in **Kovikor**. Prvi postanek je bil pri podjetju Omahen Transport, ki zaposluje 50 delavcev. Podjetje se ukvarja s prevozništvom, ponaša pa se z lastno sončno elektrarno in velikim skladiščnim prostorom za 30.000 palet, kar kaže na njihov sodoben pristop in trajnostno usmerjenost. Sledil je obisk podjetja Trgograd, ki je bilo ustanovljeno leta 1992 in zaposluje približno 350 ljudi. Gre za gradbeno podjetje, ki ima lastni kamnolom, betonarno in asfaltno bazo, kar omogoča celovito izvajanje gradbenih projektov vseh vrst. Obisk je zaključil v podjetju Kovikor, ki ga je ustanovil Martin Knez davnega leta 1984 in zaposluje okoli 70 ljudi. Podjetje je specializirano za hladno kovanje in štancanje posebnih kovinskih izdelkov najvišje kakovosti, ki jih v celoti kontrolirajo v lastnem laboratoriju.

V pogovorih so se dotaknili aktualnih tem, s katerimi se soočajo obrtniki in podjetniki v regiji – od razmer na trgu dela, pomanjkanja kadrov do gospodarskih izzivov. Med drugim je tekla beseda tudi o aktualni božičnici, ki je v teh dneh tema številnih podjetij in zaposlenih.

Predsednik OZS je izpostavil pomen povezanosti in sodelovanja med podjetniki ter zbornico, saj skupno zastopanje interesov prispeva k boljšim pogojem za razvoj malega gospodarstva.

Obisk se je zaključil na gradu Bogenšperk, kjer jih je pričakal šmarski župan skupaj s podjetniki. Ob tej priložnosti so skupaj posadili lipo, ki bo kot simbol povezanosti, rasti in sodelovanja predstavljala trajen spomin na obisk in skupna prizadevanja za razvoj podjetništva v širši litijski in šmarski regiji.

Obisk je potekal v pozitivnem in povezovalnem duhu, kar potrjuje trdno sodelovanje med OZS, OOZ Litija, lokalnimi podjetniki ter občinama Litija in Šmartno pri Litiji.

Zlatomašni jubilej g. Alojzija Goloba

Avtor članka: Uroš Pušnik

Na rožnovensko nedeljo, 5. oktobra 2025, smo šmarski farani v svoji sredi pozdravili letošnjega zlatomašnika, šmarskega rojaka g. Alojzija Goloba. V slovesnem sprevodu in ob oltarju so se mu pridružili tudi dr. Janez Juhant, Benedikt Lavrih, domači župnik Marko Mohor Stegnar, duhovni pomočnik Vinko Malovrh, ob zlatomašniku pa sta stopala njegova nečaka Martin in Matija Golob.



V mašnem nagovoru je nečak Martin izpostavil, da je praznovanje takšnega jubileja prav na nedeljo rožnega venca najlepše praznovanje. V teh bogatih letih duhovniškega življenja je g. Alojzij ničkolikokrat sklepal roke k molitvi, tudi rožnega venca, neštetokrat blagoslavljal otroke, jih krstil, poročal pare, delil zadnje popotnice. *»Kmet, ko cel dan dela, se mu ob koncu dneva nekaj pozna, toda duhovniku, če cel dan pridiga, se pa nič ne pozna,«* pravi Martin in nadaljuje, *»toda pridiga na človeku pa pusti pečat! In stric, ki je živel vero, je naredil najboljšo naložbo za večno življenje.«*

Slovesno sv. mašo so oblikovali z branjem beril, pozdravov in zahval domači farani, slovesnost so polepšale narodne noše, šmarski pritrkovalci, ubrano petje mešanega župnijskega zbora, slovesnost trenutku in prostoru pa je pridala tudi polna cerkev zlatomašnikovih sorodnikov, prijateljev in šmarskih faranov.

Ganjen zlatomašnik se je zahvalil za vse molitvene spomine ter za vse trenutke v življenju, ki so bili neponovljivi in edinstveni. Slabo vreme nas je po sv. maši združilo še pod nadstreškom na župnijskem dvorišču, kjer smo skupaj z zlatomašnikom ob dobrotah šmarskih mož in žena obudili še kak spomin.

Bog vas živi, zlatomašnik Alojzij, vzklikamo in voščimo tudi mi ter se pridružujemo Martinovemu voščilu, ki med drugim pravi: *»Jesen življenja je še vedno lepa, imejte voljo še naprej, bodite ponosni in veseli na svojo prehojeno pot. Naj vam da Bog zdravja, da uresničite začrtan božji plan, ki je še vedno, da delate in ustvarjate!«*

14. november – svetovni dan sladkorne bolezni

Avtorica članka: Neja Perič

Vsako leto 14. novembra obeležujemo svetovni dan sladkorne bolezni, ki nas opominja na pomen pravočasnega odkrivanja in preprečevanja bolezni, ki prizadene vedno več ljudi po svetu in tudi pri nas.

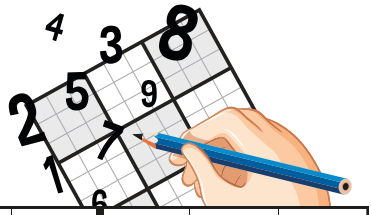
Poznamo več oblik sladkorne bolezni, med njimi je **najpogostejša sladkorna bolezen tipa 2**, ki se pogosto **razvije zaradi nezdravega življenjskega sloga**. Dobra novica pa je, da jo lahko z zdravimi navadami v veliki meri preprečimo ali vsaj odložimo njen pojav. Ključni **preventivni ukrepi** so **uravnotežena prehrana, redna telesna dejavnost (vsaj 30 minut na dan), vzdrževanje primerne telesne teže ter opustitev kajenja in pretiranega uživanja alkohola**. Pomembno je tudi, da se redno udeležujemo preventivnih zdravstvenih pregledov, na katerih lahko pravočasno odkrijemo povišan krvni sladkor, in ukrepamo, še preden se razvije bolezen. Z majhnimi, a vztrajnimi spremembami lahko naredimo veliko za svoje zdravje in dobro počutje.

V Centru za krepitev zdravja v Litiji izvajamo dve delavnici: **Sladkorna bolezen tipa 2** in **S sladkorno boleznijo skozi življenje**. Udeleženci **spoznajo bolezen in ukrepe**, kako upočasniti **potek bolezni**. Na delavnici **pridobijo znanje in veščine za pravilno izvajanje samokontrole krvnega sladkorja** ter spoznajo pomembnost rednih letnih pregledov. Oblikujejo tudi **načrt za spremembo življenjskega sloga**, ki bo pripomogel h krepitvi zdravja in izboljšanju počutja. Obe delavnici sta **brezplačni za osebe z urejenim osnovnim zdravstvenim zavarovanjem**.

Kako se lahko vključite v delavnico?
Za več informacij in prijavo na delavnico nas pokličite na telefon (065 556 064) ali nam pišite po elektronski pošti (ckz@zd-litija.si).



Zabavni kotiček



				4	8	5		
						1	2	8
		6	7			4		9
			1			8		4
3		4			5			
5		2			3	7		
4	7	3						
		1	4	9				

UČNA POMOČ ZA OSNOVNOŠOLCE
VSAK TOREK MED 15. IN 17. URO
V PROSTORIH KRAJEVNE KNJIŽNICE ŠMARTNO
UČNA POMOČ JE BREZPLAČNA!
Več info na: 040 612 199 (Urška)
JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK
Sofinancira Evropska unija



SESTAVIL: RAJKO ORISHA

MAJHEN, ZANIKRN PES (SLABŠ.)

SREDSTVO ZA TRDENJE, STRJEVANJE

GOSPODINJ. DELOVNI PROSTOR

IME IGRALCA JOHNSONA (MIAMI VICE)

REDKO ŽENSKO IME, MOŠKA RAZLIČICA JE EMIL

FRANCOSKO LETOVIŠČE OB AZURNI OBALI

NEUMNEŽ, BEDAK, TEPČEK (SLABŠ.)

SLUŠATELJ NA VSEUČILIŠČU, NA VISOKI ŠOLI

JUNAK PREŠERNOVEGA KRSTA PRI SAVICI

DEL VEČJE CELOTE, KI IMA SAMOSTOJNOST, TUDI ENOTA

REKA V AFRIKI / IT. NOGOM., CHRISTIAN

SL. POLITIK, SAŠO / MAJHNA KANTA

PREBIVALCI REKE

LOVEC NA VRANE

REVIJA 5D KRIŽANKE (5,02)

SLOVENSKA PISATELJICA, ILKA (1891-1967)

ANGLEŠKI PEVEC JOHN

POKVEKA, NAKAZA, SPAČENA PRIKAZEN

PATRON, IZSTRELEK, METEK

ANJA RUPEL

VIR SLIKE: WIKIMEDIA COMMONS (DOREMO, CC BY-SA 4.0)

AVT. OZN. ŠIBENIKA / DEL ČESNOVE GLAVICE

TV VODITELJICA ROŠ / RAZVOJ DOGAJANJA

ROMAN VODEB / VR. LISTNAT. DREVESA

STAR SLOVENSKI FILM

PLESNI KORAK

MILANSKI NOG. KLUB / KOLPA NA HRVAŠKEM

REDEN POHODNIK V ALPE (EKSP.)

IGRA S KARTAMI / NEKD. TV VOD. KANONI

NEVARNA PADAVINA / LITINA, ULIV

VOJAŠKO POVELJSTVO

ČEBULNICA IZ RODU LILIJ / KRAJEVNA SKUPNOST

SKLENJEN ELEKTRIČNI KROG

NAJNIŽJA STOPNJA PRI SPREMEMBI KAMNIN

ŠTEVILKA ENAJST (POG.)

USTREŽLJIV, UDVORLJIV MOŠKI

Začetek sezone 2025/26 v 1. B SRL – moški rokometni ligi

Avtor članka: Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

Člani RD Herz Šmartno so 13. septembra odprli novo sezono v 1. B slovenski rokometni ligi. V uvodnih sedmih krogih so zabeležili štiri zmage in tri poraze, ob tem pa nastopili tudi v pokalu RZS. Ekipa je sezono začela odločno in že pokazala, da bo tudi letos konkurenčna najboljšim.

Poročilo z minulih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:		
13. 9. 2025, 1. krog	RD Herz Šmartno : DRŠ Sebastjana Sovića	**40** : 32
20. 9. 2025, 2. krog	RD Herz Šmartno : RK Misteral Krško	**30** : 37
28. 9. 2025, 3. krog	RK Ajdovščina : RD Herz Šmartno	41 : **35**
3. 10. 2025, 4. krog	RD Herz Šmartno : RK Črnomelj	**39** : 18
10. 10. 2025, 5. krog	RK Dobova : RD Herz Šmartno	28 : **37**
18. 10. 2025, 6. krog	RD Herz Šmartno : MRK Ljubljana	**35** : 26
22. 10. 2025, pokal RZS	RD Herz Šmartno : MRK Krka	**32** : 47
24. 10. 2025, 7. krog	RK Drava Ptuj : RD Herz Šmartno	32 : **31**

S kom se bodo varovanci trenerja Boruta Mačka pomerili v novembru?

Mesec **november** prinaša štiri preizkušnje za člansko ekipo **RD Herz Šmartno**. Najprej, **7. novembra**, v domači **Dvorani Pungrt** gostijo ekipo **RD Koper**. Teden dni kasneje, **15. novembra**, sledi gostovanje pri **RK Dol TKI Hrastnik**. **22. novembra** se rdeče-beli znova vračajo pred domače občinstvo, ko bodo gostili **RK Grosuplje**, za konec meseca pa jih **29. novembra** čaka še zahtevno gostovanje pri ekipi **ŠD Mokerc – KIG** na Igu. Vabljeni, da podprete naše fante na domačih tekmah v **Dvorani Pungrt!**

Ni prepozno, da postaneš rokometaš!
Vabimo vse fante od 1. do 9. razreda OŠ in dekleta od 1. do 4. razreda OŠ, ki jih zanima rokomet, da se vpišejo v šmarsko rokometno šolo.



Info: 040 629 384 ali info@rdsmartno.si
Prijavnica: https://new.rdsmartno.si/vpis

Vse informacije glede sezone 2025/26 in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani, kjer si lahko ogledate vse zadnje novice.

Gledalce vabimo k nakupu **»klubskih podpornih kartic«** za sezono 2025/26, ki med drugim omogočajo ogled vseh domačih tekem sezone, podporno kartico in majico RD Herz Šmartno v vaši velikosti. ***»Borimo se za Šmartno!«***





ZAHVALA

ZINKA DUŠAK,

rojena HAUPTMAN
2. 12. 1935–23. 8. 2025

V teh tihih trenutkih slovesa se iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili bolečino ob izgubi naše drage sestre Zinke. Iskrena hvala gospodu, upokojenemu beograjskemu nadškofu msgr. Stanislavu Hočevarju za duhovno oporo in ganljivo opravljen obred ter sveto mašo, ki je Zinko pospremil v večnost vere in upanja. Hvala Draganu Adamu, Matiji Selanu, Tinetu Povirku in Vinku Malovrhu za podporo, trobentaču in pevcem. Hvala vsem, ki ste se z nami povezali v molitvi. Zinka je odšla, a v naših srcih ostaja kot svetel zgled ljubezni, dobrote in miru.

Tvoji sestra Nuša in bratje Franko, Martin, Jože, Janez in Peter



Ljudje, ki jih ljubimo, ne gredo proč,
z nami hodijo nevedoč.
Ne vidimo jih in ne slišimo, a vendar so z nami,
še vedno ljubljeni, pogrešani, nam najdražji.

V SPOMIN

Oktobra je minilo pet let, odkar se je poslovil naš dragi

SLAVKO ČEŠEK,

Lukežev Slavko, iz Jablaniških Laz
(1937–2020).

»Ni res, da si odšel, nikoli ne boš!
Z najlepšimi spomini si ujet v naša srca
in vsak naš korak spremljaš v tišini.«

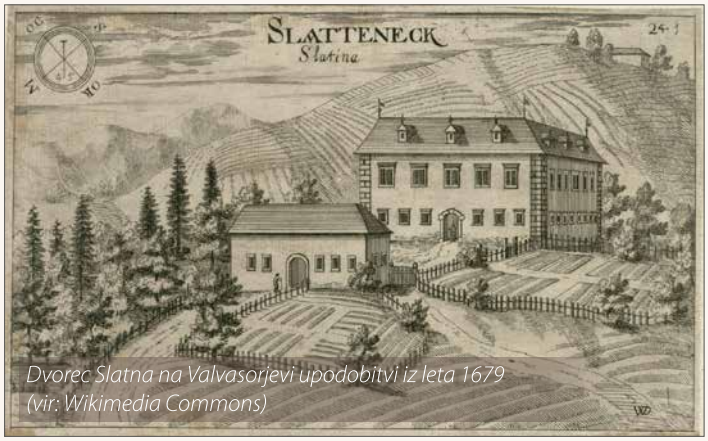
Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Vsi njegovi

Gradovi v okolici Šmartnega pri Litiji v Valvasorjevem času (2. del)

Avtor članka: Tadej Čopar

V sklopu predstavitve gradov v okolici Šmartnega pri Litiji v Valvasorjevem času (1672–1692) so bili v prejšnji številki predstavljeni gradovi Bogenšperk, Lihtenberk in Črni potok, tokrat pa bo nekaj besed namenjenih gradovom Slatna, Grmače, Roje in Sela. Nobeden izmed teh štirih se do danes ni ohranil. Grad Roje je bil v propadajočem stanju že v Valvasorjevem času, preostali trije pa so propadli do konca druge svetovne vojne.



Dvorec Slatna na Valvasorjevi upodobitvi iz leta 1679 (vir: Wikimedia Commons)



Dvorec Grmače in grad Roje na Valvasorjevi upodobitvi iz leta 1679 (vir: Wikimedia Commons)



Dvorec Sela na Valvasorjevi upodobitvi iz leta 1679 (vir: Wikimedia Commons)

Dvorec Slatna je v Valvasorjevem času posedoval Jurij Andrej Graffenweger, ki naj bi na tej zgradbi izpeljal precej izboljšav. Valvasor jo je leta 1679 upodobil kot enonadstropno štiritraktno stavbo z vogalno rustiko in polkrožno zaključenim portalom. Na upodobitvi je pred dvorcem upodobljeno še pritlično poslopje, ki je verjetno služilo gospodarskim namenom, v neposredni bližini pa tudi dva ograjena vrtova. O okolici tega dvorca Valvasor zapiše, da ima ta zgradba, čeprav okoli sebe nima nič ravnega, v bližnji okolici veliko obdelovalno polje. V 19. stoletju so stavbo temeljito prenovili. Takrat so med drugim večino stavbnih členov iz 17. stoletja nadomestili z novimi, glavno fasado pa v osrednji osi na vrhu opremili z velikim volutnim čelom s trikotnim vrhnjim zaključkom. Kljub predelavi v 19. stoletju je vse do druge svetovne vojne ohranila značilno zasnovo manjšega, a geometrično pravilnega štiritraktnega dvorca iz 17. stoletja. Dvorec Slatna je bil požgan med drugo svetovno vojno.

Dvorec Grmače je bil v Valvasorjevem času v lasti Henrika Julija Apfaltrerja. Dvorec, ki ga je upodobil Valvasor, je bil dvonadstropna stavba, ki je bila krita s štirikapno streho in ujeta v okvir pravokotno zasnovanega dvorišča. Imel je poudarjene šivane vogale, okenske obrobe in razkošen, baročno oblikovan portal. K dvoriščnemu zidu so se z notranje strani prislanjala gospodarska poslopja, v ospredju na levi pa je bila grajska kapela. Po Valvasorjevih besedah naj še ne bi bilo dolgo tega, ko so ta dvorec renovirali in bolje uredili. O okolici stavbe Valvasor zapiše, da ta dvorec leži *»na prikupni in lepo se okoli sebe ozirajoči ravnici, ki je premešana s čudovitimi obdelovalnimi polji in travniki in ki jo povrh vsega obkrožajo ljubki gozdovi«*. V bližini dvorca naj bi bilo tudi najti *»dobre, zdrave vodnjake«*. Henrik Julij Apfaltrer naj bi dal zgraditi kapelo, čisto blizu poslopja pa uredil velik vinograd. Po koncu Valvasorjeve dobe je dvorec do druge svetovne vojne doživel še nekaj sprememb (npr. gradnja dvonadstropnega začelnega prizidka in novih gospodarskih poslopij). Dvorec so leta 1944 uničili partizani.

Grad Roje je bil v Valvasorjevem času v lasti rodbine Apfaltrer, vendar je bil takrat že razvalina. Na Valvasorjevi upodobitvi se v tej razvalini še da prepoznati kubus grajske stavbe, razširjene z verjetno mlajšim, iz časa protiosmanskega utrjevanja starih grajskih stavb izvirajočim okroglim stolpom. V povezavi z gradom Roje Valvasor še zapiše, da ta grad *»leži lepo udobno in ima dober pogled in razgled«*, da je tudi *»bogat na sadju«* ter ima veliko gozdov in obdelovalnih polj. Po Valvasorjevem pripovedovanju naj bi tam pred kakimi osemnajstimi leti podrli neki zid in pri tem naleteli na veliko leseno, a prazno skrinjo. Sicer naj bi bilo v zemlji vse naokrog polno krogel za težke kavljaste puške.

Dvorec Sela je bil v Valvasorjevem času v lasti Volfa Albrehta Schwaba, vendar naj bi po Valvasorjevi navedbi ta dvorec posedoval šele od leta 1687 naprej. V Valvasorjevem času je bila ta zgradba *»zleknjena, precej razsežna stavbna zasnova«*. Njeni temeljni sestavini sta bili na kvadratni oziroma pravokotni talni ploskvi pozidan stolp z obhodnim hodnikom na vrhu ter mogočno enonadstropno stanovanjsko poslopje s petimi okenskimi osmi na fasadi. Stavbi je v višini nadstropja povezoval zid s pokrito leseno galerijo in baročnim vhodom. Zadaj je bilo prostrano dvorišče s pritličnimi gospodarskimi stavbami, prislonjenimi na nizko obzidje. Ob dvorcu je bil urejen vrt, tam pa je bil tudi manjši ribnik in precej drevja. V spremnem besedilu k jožefinski vojaški karti iz druge polovice 18. stoletja je bil dvorec še vedno omenjen, vendar s pripombo, da je majhen in da spominja na stanovanjsko stavbo. Propadel je konec 19. stoletja, nato pa so za njim hitro izginili vsi sledovi.